REDACTIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administraţiune Braşov şi la următoarele BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nnx. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iulin Leopold (VII Erzsébet-korut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi invoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Dumineca 39.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov:
Administraţiunea, Piaţa mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 214.—Anul LXX. Braşov, Vineri-Sâmbătă 29 Septemvrie (12 Octomvrie). 1907.

Redeschiderea dietei şi marea manifestaţie pentru votul universal.

„Trăiască votul universal!" „Trăiască parlamentul poporului!" Aceste strigăte au răsunat eri la 10 Octomvrie din zeci de mii de guri în Budapesta. A fost ziua marei manifestaţiuni a muncitorilor pentru votul universal.

Poporaţiunea capitalei ungare era mult agitată de demonstraţia ce se puse în scenă şi care umplu stradele de lume. Agitaţi erau şi deputaţii în parlament în urma mişcărei celei estraordinare din tot oraşul.

Ştirile despre demonstraţia socialistă le publicăm pe pagina a 5-a. Eată ştirile ce le primirăm despre şedinţa de eri a camerei:

Bătuse 12 când s'a început şedinţa. Deputaţii alergară din culoare în sală. Erau aproape toţi de faţă. Când au întrat deputaţii naţionalişti mulţi îi priveau cu curiozitate să vadă dacă e şi Vaida între ei, dar nu era de faţă.

Preşedintele Justh deschise şedinţa salutând pe deputaţi scurt şi apoi le dădu de ştire, că deputatul socialist Mezöfi vrea să facă o interpelaţie urgentă relativă la votul universal.

Unii dintre şovinişti strigă, că nu le trebue interpelaţie, ear preşedintele Justh zice, că lasă ca camera să hotărască, dacă să-i dea lui Mezöfi voie să interpeleze ori nu. Se pune la vot şi majoritatea se pronunţă în contra interpelării. Pentru au votat deputaţii naţionalişti, un democrat şi un independist (Dobroslav). Deputaţii croaţi au părăsit sala la votare.

Ministru-preşedinte Wekerle spune că a adus cu sine dela Viena rescriptele regeşti privitoare la închiderea vechei sesiuni şi la deschiderea nouei sesiuni parlamentare. Se amână cetirea acestor rescripte pe şedinţa din ziua următoare.

Deputaţiunile cele două ale social-democraţilor şi ale creştinilor-sociali le-a primit preşedintele Justh în decursul şedinţei.

In culoarele camerei ministrul de interne Andrassy a convorbit cu mai mulţi deputaţi şi le-a comunicat între altele, că proiectul de lege asupra votului universal nu e încă gata, dar va fi prezentat dietei cât mai curând. Cel mult în toamna anului 1909 legea votului universal va întra în vigoare.

Revista politică.

Sâmbătă seara *miniştrii ungari şi austriaci*, cari au conferit mai multe zile în palatul prezidiului ministerial din Budapesta, au ajuns la o înţelegere cu privire la *pactul economic financiar dintre Ungaria şi Austria* şi au dat de ştire, că s'au învoit despre toate, lăsând deocamdată numai cestiunea băncii nehotărâtă. Guvernul unguresc n'a avut încătrău, a trebuit să se învoiască, căci monarchul stăruia mult să se facă învoiala şi de se opuneau — cădeau dela putere. De astădată învoiala va arunca nouă sarcini în spinarea poporaelor. Cu multe milioane va trebui să contribue Ungaria mai mult la cheltuielile comune. Independiştii estremi strigă deja din răsputeri că ţara a fost vândută şi tradată Austriacilor.

*

Majestatea Sa *Impăratul şi Regele* sufere de câteva zile de o *bronchită uşoară* ce s'a desvoltat dintr'un catarh, pe care l'a căpătat în urma unei răceli. Marţi cu toată răguşala sa Impăratul a primit în audienţă pe ministrul de interne conte *Andrassy*, care i-a aşternut proiectele de lege despre *garanţiile constituţiunei*, dintre care cel privitor la lărgirea competenţei curţii administrative se zice că a primit deja sancţiunea prealabilă a Majestăţii Sale.

Miercuri era să se prezenteze în audienţă ministru-preşedinte unguresc *Wekerle*, ca să raporteze monarchului, despre cum s'au învoit amândouă guvernele în conferenţa comună din Budapesta asupra *pactului economic*, care Marţi a fost subscris de ambii miniştri presidenţi şi de toţi miniştrii ungari şi austriaci. Dar medicii au sfătuit pe Majestatea să nu mai acorde audienţe lungi până ce nu se va face mai bine, căci are lipsă de cruţare şi înainte de toate trebue să se ferească a vorbi mult. Astfel i-s'a făcut cunoscut ministrului-preşedinte Wekerle, că Majestatea Sa nu-l poate primi. E speranţă însă că monarchul, care deja se simte ceva mai bine va putea să primească în audienţă pe ambii miniştrii-preşedinţi Marţia viitoare.

*

Un colaborator al ziarului „Magyar Hirlap" a avut la Viena o *convorbire cu ministrul de interne contele Iuliu Andrassy asupra votului universal*. Contele Iuliu Andrassy a declarat că proectul de lege pentru reforma electorală e gata. Elaborarea lui a fost împiedecată din cauză că guvernul era ocupat cu tratativele pentru încheerea compromisului cu Austria. Guvernul, a zis contele Andrassy, n'a uitat un moment obligaţia ce şi-a luat'o pentru introducerea votului universal. Guvernul nu se va lăsa însă terorisat.

„Budapesti Naplo" scrie că în cercurile guvernamentale se afirmă că în cursul lunei Februarie, guvernul va prezenta proectul de lege desăvârşit cu privire la reforma electorală.

*

Miercuri *deputaţii croaţi* din dieta ungară au ţinut conferenţă spre a se sfătui ce atitudine să ia. Ei au hotărât să facă cea mai energică opoziţiune guvernului. Cu privire la pactul economic, nu voiesc să ia poziţie până ce nu vor cunoaşte cuprinsul lor şi până ce nu vor şti ce atitudine vor lua deputaţii Dalmaţiei în Reichsratul austriac faţă cu pactul. In cestiunea *revizuirei regulamentului camerei*, ce au de gând să-o facă cei din coaliţie, deputaţii croaţi protestează, că ei ar fi pricinuit aceasta măsură şi declară că vor stărui din toate puterile să împiedece aceasta revizuire.

Dela Lugoj.

(Congregaţia de toamnă a comitatului Caraş-Severin).

— 8 Octombrie n. 1907.

Eri şi-a ţinut comitatul nostru congregaţia ordinară de toamnă sub prezidiul fişpanului *C. Fialca*. Deşi au fost aproape 300 de puncte la ordinea zilei, dintre cari unele foarte momentuase pentru noi, cari ar fi meritat, ca membrii români ai congregaţiunei să arate un interes mai mare pentru această adunare generală, totuşi cu multă părere de rău trebue să constat, că din motive necunoscute şi neexplicabile, o mare parte a membrilor români a lipsit dela această adunare. Un simptom trist este această nepăsare a membrilor români ai congregaţiei, care poate avea urmări tot atât de triste pentru noi în viitor.

Inainte de a se intra în ordinea de zi viceşpanul *A. Issekutz* comunică că s'a comandat pentru sala comitatului, portretul fostului fişpan C. Pogany, care s'a şi aşezat deja pe păretele salei. Urmează apoi partea cea mai interesantă a adunării: interpelaţiile.

Seria lor o începe dl Dr. Petru *Barbu* care zice cam următoarele:

»Intr'un stat constituţional, cetăţenii îşi exercează liber drepturile lor. Pentru ocrotirea acestei exercieri, statul îşi are chiar şi organe anumite. In Caransebeş şi peste tot în graniţă sunt stări abnormale. Organele amintite terorizează în mod nemai pomenit pe cei ce gândesc altcum, ca domnii dela putere. Cazuri: Pentrucă alegătorii cinstiţi, dar contrari ai lui Burdia, se grupează sub un steag alb — întocmai ca alegătorii lui Banffy în Seghedin — se dictează pedepse de mii de coroane şi zeci de zile de închisoare. Pentru că la iubileul protopopului Ghidiu, o mână de oameni cântă cântarea »Dorul înstrăinatului« — o cântare pe care nu odată a aplaudat-o şi viceşpanul — se croesc pedepse oribile. Pentru transgresiuni de graniţă, cari abia merită atenţiune, se dau pedepse de mii coroane. Acestea sunt cazuri vechi.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Cântec.

Visul inimii stinghere
L'ai cunoaşte de-ai vedea
Câte-ori rămân cu ochii
Aţântiţi pe câte-o stea.

Ş'ai ghici povestea tristă
Scrisă 'n suflet şi în gând,
Dac'ai şti în câte rânduri
Mă deştept în zori plângând.

Braşov. *Ecaterina Pitiş.*

Poezie poporală

(Din Năsăud.)

Ca un stol de rândunele
Sboară gândurile mele
Dar ca frunzele uscate
Moarte cad şi pier uitate.
Că nu-i cin' să le asculte
Şi iar spune multe-multe:
Că e noaptea 'ndelungată
Nici o dorm nice's sculată,
Ci mă zbat ca 'n pietrii valea
Şi în minte-mi deapăn jalea
Că'l aştept şi nu mai vine.
Doru-i dus prin ţări streine
El şi badea amândoi —
Adă-i gândule 'napoi!

N. Brătianu.

Tânărul rege.

— De *Oskar Wilde.* —

Era în presara zilei de încoronare şi tânărul rege şedea singur în pompoasa-i odaie. Toţi camerarii şi scriitorii regeşti ceruseră libertate, după-ce conform obiceiului din acele timpuri se complimentaseră până la pământ şi fuseseră în marea sală a palatului, spre a asculta ultimele îndrumări ale primului camerar.

Copilul — căci în vrâstă de 16 ani cineva trece încă de copil — nu era defel întristat pentru depărtarea lor şi dupăce odată ofta lung, se arunca pe perinele moi ale patului său brodat. El zăcea acolo cu ochi strălucitori, ca de jaratic şi cu gura deschisă, ca un zeu al pădurilor, sau ca o sălbătăcime tânără a desişului ajunsă în mânile vânătorului. Căci într'adevăr şi pe el vânătorii l'au aflat. Din întâmplare au dat peste el, pe când desculţ, cu fluieriţa în mână, păşea a lene după turma unui sărac păstor de capre, care l'a crescut şi despre care ţinuse până acum, că-i e tată.

Ca copilul unei unici fete de rege (se zice, că se născuse din o căsătorie secretă cu un om, în rang mult înapoia ei, care ar fi farmecat-o prin cântecul lui minunat din fluer) abia la o săptămână dela naştere a fost furat de lângă mamă-sa, pe când aceasta durmia şi a fost predat în grija unui ţăran de rând, care, — deşi însurat — n'avea copii, şi locuia într'un colţ ascuns de pădure, depărtat de oraş cam drum de o zi. Marea supărare sau vr'o boală epidemică a cauzat moartea tinerei femei — mame — după părerea doctorilor, — după alţii însă, — un pahar de venin italian cu efect repede beut, de tinăra mamă la o oră după redeşteptare într'un pahar cu vin, ar fi nimicit-o cu desăvârşire; iar când servitorul credincios, care ducea copilul dormind pe şea, a sărit de pe cal şi a bătut la uşa colibei singuraticilor păstori, atunci au slobozit cosciugul ilustrei femei într'o groapă deschisă, pe care o săpaseră afară de oraş într'un cimitir părăsit, groapă, în care — după cum se svonia — cu mânile legate nod la spate şi cu pieptul acoperit de răni sângeroase, se mai afla şi trupul unui om tinăr cu totul necunoscut în oraş.

Aşa-şi povesteau oamenii în şoapte unui altuia. Sigur a fost însă, că regele pe patul de moarte sau în urma chinurilor isvorâte din marele său păcat, sau poate numai pentru a-şi îndeplini dorinţa, ca tronul să rămână în familia sa, trimise după copil, pe care l'a recunoscut şi întărit de moştenitor în prezenţa consiliului regesc.

Şi să vede, că deja din primul moment al recunoaşterii sale de moştenitor, el a început a-şi destăinui patima deosebită pentru frumseţe, ceea-ce a avut aşa mare influinţă asupra vieţii sale de mai târziu. Cei, cari l'au condus prin odăile aranjate cu mult confort şi anume comandate pentru el, povestiau, cum striga de bucurie şi cât a rămas de înmărmurit, când a văzut hainele fine şi bogatele giuvaericale şi decoruri pregătite pe sama lui şi cu ce bucurie aproape selbatică a aruncat de pe sine vesta şi zăbunul de piele de oae.

De sine înţeles, că câte-odată simţia lipsa frumoasei libertăţi a vieţii din pădure, şi totdeauna dispoziţia lui era de aşa, că ceremoniile plictisitoare ale curţii îl agitau; dar pomposul palat, al cărui stăpân era el, apărea ca o lume nouă în ochii sei, creată anume numai pentru îndeplinirea plăcerilor sale; îndată ce ieşia din sala de consiliu sau se elibera de audienţe, alerga pe scara ce-a mare, de-a lungul căreia erau aşezaţi cai auriţi turnaţi din bronz, ale cărei trepte erau tăiate din porfir strălucitor, mergea din odae 'n odae, din coridor în coridor, ca un om, ce caută în frumseţi balsam pentru dureri sau vindecare de boală. In drumul său „de descoperire" — aşa-l numia el şi 'n adevăr erau călătoriii adevărate prin minunile unei ţări — adese-ori era însoţit de aprozi îmbrăcaţi în mantale lungi, veseli, svelţi şi împodobiţi cu panglici fluturătoare; dar mai adese-ori rămânea singur, căci s'a convins curând, că frumseţile artei numai în secret se pot învăţa şi că frumseţea şi înţelepciunea iubeşte numai pe cei ce se închină artelor.

In timpul acesta se svoneau despre el multe de toate. Să zicea, că un primar, ce venise se salute călduros pe tinărul

Cazuri mai recente: »Karansebeser Zeitung« e foaie primejdioasă pentru politicianii din Caransebeș. Fără ca cei atacați în foaie să răstoarne pe cale legală păcatele ce li să impută, ei silesc pe proprietarul tipografiei să nu mai tipărească foaia, iar pe redactorul Bresnitz îl expulzează din Caransebeș.

De o vreme încoace a început și dl deputat Burdia să-și facă dările de seamă înaintea alegătorilor cari nu l'au ales (d. e. Valea Sebeșului). Nimic din ce scriu foile străine despre strălucitele rezultate, căile de triumf. In tot locul lucrează organele administrative... cu mijloace cunoscute.

Dl Barbu își închee vorbirea cu interpelația că: are dl viceșpan cunoștință de terorizmul ce-l exercită organele supuse în contra celor ce nu-s de convingerile politice ale domnilor și dacă are cunoștință... are de gând să-l împedece și când?«

Urmează apoi d-nul Dr. *V. Branisce*, care, vorbind despre alegerea a doua de deputați în cercul Bocșei, arătă între altele ce terorism s'a exerciat din partea direcțiunei financiare asupra nenorociților, cari aveau licență de birt, încât de frică au închis birtașii pe întreaga linie birturile în calea candidatului partidului național, așa că nici o picătură de mâncare sau beutură, nici o țigaretă n'a putut căpăta în întregul său turneu. Un singur birt a făcut excepție, cel al Herminei Morariu, n. Popovici din Bocșa română. Aici a căpătat candidatul partidului național loc de dormit în noaptea nainte de alegere. Proprietăresei acestui birt, care era ținut în cea mai bună ordine, *îi s'a detras licența*, pe motiv că s'a făcut vinovată de »*agitație politică*«, deși primăria comunală i-a liberat un certificat că conduita Herminei Morariu este neexcepționabilă.

Iată decizul din chestiune:

»Concesiunea nr. 42,569/905 ce ai primit pentru vânzarea nelimitată de beuturi spirtuoase în Bocșa, se detrage *în conțelegere cu autoritatea administrativă* pe baza alineatului ce urmează punctului 3 a § 15 a legii XXV din 1889 și se interzice dela ridicarea la vigoare a acestui decis încolo mai departea vânzare de beuturi, pentrucă d-ta nu numai pierzi din vedere acea datorință ce ți-se impune de a nu permite ca localul d-tale să devină *teatrul de adunări si agitații politice* ci în mod mai presus de orice îndoială și de tot pe față l-ai uzat și-l uzezi spre asemenea scopuri, care împrejurare nu se poate concorda cu dispoziția al. 1 a §-lui 3 al articolului XXV din 1899, că vânzarea o poate face numai un individ care merită *pedeplin încrederea*. Aceasta ți-se face cunoscut, cu observarea că în decurs de 15 zile pe calea direcției reg. de finanțe, poți da apel la ministrul reg. al finanțelor.«

In contra acestui act volnic s'a dat apel, alăturându-se certificatul primăriei comunale din Bocșa-română, care dovedește că Hermina Popovici măr. Morariu este în toate privințele neexcepționabilă. Se înțelege că ministrul a aprobat decisul și licența de birt s'a detras definitiv.

Dl *V. Branisce* a întrebat pe dl viceșpan: 1) pe ce cale a ajuns direcția financiară la cunoștința pretinsei agitațiuni politice? 2) Pe ce se bazează conglăsuirea autorităților administrative cu măsura luată de direcțiunea financiară? 3) Există undeva acte despre pretinsa agitațiune pornită din localul birtului Hermina Morariu. 4) și după ce se va convinge că toate aceste nu există, are de gând să dee satisfacție ordinei de drept ultragiate?

D-l Constantin *Morariu* (Bocșa) interpelează în chestia mai multor miserii ale administrațiunei comunale din Bocșa.

Se ridică viceșpanul A. *Issecutz* și respunde pe coarda cea veche, justificând toate cele pomenite în interpelația d-lui Dr. P. Barbu și declarând faptele organelor administrative de legale.

Afacerea pomenită în interpelația d-lui Dr. V. Braniște, o declină dela sine, zicând că nu se ține de competența lui.

Ambii interpelanți se declară nemulțumiți cu răspunsul d-lui viceșpan, *pe care nu-l iau la cunoștință*.

Membrul C. *Brediceanu* interpelează asupra chestiunei lipsei de uniformitate în diferite cercuri ale comitatului în ce privește *aplicarea legei*, și aduce exemple interesante, prin cari dovedește că într'un cerc se cvalifică de transgresiune o faptă, într'altul nu. Intr'un cerc se pedepsește aceiași transgresiune cu 100—700 cor., într'altul cu 10—20.

Viceșpanul răspunde, că »*interesul statului maghiar*« a pretins pedepsele acele aspre.

C. *Brediceanu* răspunde că viceșpanul nu i-a răspuns nimic la obiectul interpelației, deoarece dânsul n'a cerut motivarea asprimei pedepselor, ci a vorbit despre lipsa de uniformitate în aplicarea legei. Prin urmare răspunsul care nu l'a căpătat, îl ia la cunoștință.

După d-l Brediceanu interpelează d-l Dr. A. *Ciupe* în *limba maghiară* în privința spiritului stricăcios și rautăcios, ce domnește în administrație, ilustrând cu exemple în special manoperele notarilor comunali.

Viceșpanul neagă cele spuse de d-l Dr. Ciupe și ia în apărare organele sale subalterne.

Se intră în ordinea de zi, măcinându-se cu iuțimea obicinuită mulțimea de puncte din ordinea de zi.

La alegerea funcționarilor au fost aleși: de fisolgăbirău al Lugojului Rudolf *Reiter*, fisolgăbirău al Timișului Bela *Biro*, fisolgăbirău al Moldovei Geza *Mokcsay*. Asesor al scaunului orfanal Dr. Nicolae *Proștean*. Solgăbirău Dr. Carol Kardhordó și 3 viconotari asemenea unguri.

Astfel dintre 8 funcționari aleși într'un comitat eminamente românesc ca și al Caraș-Severinului, abia a ajuns *un singur Român* într'un post.

Au urmat apoi alte puncte din ordinea de zi, cari fiind mai mult de interes local, le trec cu vederea.

La raportul viceșpanului a luat cuvântul și d-l Dr. Stefan *Petrovici* vorbind despre afacerile disciplinare, libele de dare, nerespectarea libertății de întrunire și chestia esecuțiilor fără milă pentru dare.

S'a decis fondarea unui spital comitatens, stabilindu-se preliminariul cu cor. 700,000, din care sumă jumătate se va acoperi din partea comitatului, jumătatea cealaltă din bugetul anual.

S'au luat dispoziții în chestia înființării unei școale comerciale în Lugoj.

S'au ales 5 membrii în direcțiunea căii ferate Anina—Bocșa m.—Recita, între cari și un Român, d-l Dr. Ioan *Nedelcu* din Oravița.

Mai departe pe lângă toate sforțările făcute din partea d-nului Dr. V. *Braniște* de a se trece la ordinea zilei, totuși adunarea s'a alăturat la curendele privitoare la adresa către dietă în privința declarării zilei de 15 Martie ca serbare regnicolară, iar ziua de 6 Oct. ca zi de doliu oficial.

S'a primit adresa către guvern în chestia închiderei crâșmelor în zilele de Duminecă.

Cu aceste ordinea de zi s'a esbauriat și ședința s'a ridicat la oarele 6 seara.

Cor.

Viața la București.

— 26 Septemvrie v.

Fiecare casă cu necazurile și certurile ei! In Ungaria, târg, strămutat la Budapesta acum, între guvernele austriac ungar, luptă mai înverșunată ca oricând între un guvern de coaliție sovinistă și popoarele nemaghiare, ajun al unui parlamentarism furtunos, procese de presă, osândă, sufragiu universal, nemulțumiri, nedreptăți și iar osândă.

La București, ajun ai unui parlamentarism tot așa de furtunos, de bunăseamă, chemat a aduce îmbunătățiri radicale în viața țărănimii, puternică prin numărul și prin munca cu care contribue la susținerea statului, și îndreptățită la aceasta viață prin protestarea tragică ce a făcut-o în primăvară contra stării ei de până azi. Apoi, guvern și opoziție, neînțelegeri și animozități și într'o parte și în alta — și mai mici și mai mari.

Pentru diferitele chestiuni ce tind la rezolvarea cauzei mari a țărănimii guvernul de pe cât se aude pregătește, și în parte are gata pregătite, mai multe serii de proecte reprezintând diferite păreri în resolvarea chestiunii țărănești. In chipul acesta se va putea aduce mai multă lumină și se va putea pătrunde mai în adânc, se va putea îmbrățișa mai în amănunt și mai complet această problemă. Opoziția, dar mai cu seamă oamenii mari, atât din sânul ei cât mai cu seamă din sânul publicului neînregimentat în partidele politice, preocupați de viitorul ce se pregătește țării, așteaptă cu nerăbdare publicarea proectelor de reforme și arată și chiar oarecare neîncredere, proprie timpurilor de azi.

Opoziția, dela care guvernul ca și publicul așteaptă o conlucrare desinteresată, își va prezenta după cât se svonește proectele ei, sau poate nu va prezenta nimic. In tot cazul ea sau va conlucra la desbaterea proectelor guvernului propunând schimbări și îmbunătățiri după punctul său de vedere, sau va combate aceste proecte, fără rezervă. Va putea însă fi angajat la o asemenea luptă de opoziție nu tocmai binecuvântată întreg partidul conservator, de curând și nu tocmai desăvârșit fuzionat, când mai cu seamă unii dintre fruntașii săi au făcut promisiuni pentru sprijinirea guvernului? Și dacă s'ar putea și asta atunci partidul conservator ar trebui să'și ea o sarcină pe care de bunăseamă nu o va putea purta în împrejurările de acum.

In tot cazul manifestul dat în numele Regelui, manifest pe care unii țărani l-au pus în rame așteptând, promite poporului ceva retezat — și asta trebuie să fie adus la îndeplinire.

Se poate însă ca d. Carp, șeful conservatorilor, să'și aibă soluțiunile sale pregătite și poate că la timpul cuvenit «va aviza», după cum s'a exprimat în memorabila zi de 12 Martie.

*

Bucureștiul tinde a deveni din ce în ce mai ales din toate punctele de vedere.

Peste un an de zile, el va avea apă, mult mai bună decât azi; aproape jumătatea lui va fi luminată cu electricitate, iar restul cu lumina destul de frumoasă a gazului aerian, rămânând luminate cu gazpetrol numai marginile îndepărtate. Se lucrează apoi cu activitate la pavarea cu piatră cubică a străzilor însemnate, nepavate încă cu această piatră. Pentru igiena orașului se are o deosebită grijă și e frumoasă în această privință măsura ce s'a luat, ca pe viitor al doilea ajutor de primar al capitalei să fie medic.

*

Dela 1 Septemvrie au început cursurile școalelor primare, la 15 ale celor secundare, iar la 1 Noemvrie se deschid și cursurile la universitate.

Viața de școală — cea mai frumoasă și mai prețioasă pentru un tânăr — a început. Și e cu atât mai prețioasă această viață cu cât ea ocupă vârsta, care poate să dea cele mai mai multe și mai alese roade pentru viitorul individului și deci al societății. Și în general oricât interes ar arăta societatea școalei, tot n'ar fi îndestulător față de rolul mare ce-l are școala, cultura și educația celor mici în viitorul omenirei.

Prin preocuparea ei de instrucția temeinică a tinerimei va contribui societatea, împreună cu școală, să desvolte în sufletul celor ce vin în urmă, dragostea de muncă, acest aproape unic mijloc de fericire, căruia ar trebui să îi se ridice ce-l mai frumos imn din sufletul tuturor muritorilor.

*

Când se vor ceti rândurile acestea, în aceeași zi, seara (Sâmbătă) la Teatrul Național se va da prima representație din această stagiune cu »*Răzvan și Vidra*« cea mai aleasă lucrare literară a în veci nemuritorului Hașdău. E frumoasă atenția ce să dă în acest chip memoriei de curând dispărutului stâlp dintre stâlpii științei românești. Se promite de altfel a se da în acest an, la cel mai mare teatru din București, o atenție deosebită reportoriului național, cât de restrâns ar fi el. O pretinde aceasta și publicul și datoria ce această instituție o are, de a încuraja producția românească.

*

Din svon de altfel se aude, că se preconisează și se pregătesc alte noi și mult mai radicale măsuri în teatru. Intre altele ar fi construirea în primăvară a unui teatru popular accesibil tuturor. Și trebuința se simte mai cu seamă azi, când dorința de spectacole se manifestă atât de puternică la publicul bucureștean, care umple în timpul verii grădinile însemnate, sau toate localurile, unde sunt teatre de varietăți și unde pentru o halbă de bere se pot auzi între altele și multe porcării, dela cari, dacă particularul nu se știe îndepărta, apoi e dator s'o facă statul.

---

rege, l'ar fi zărit pe când, răpit de artă, sta îngenunchiat înaintea unui mare tablou, sosit din Veneția, ce reprezenta iubirea și stima față de câți-va zei noi.

Cu altă ocazie s'a ascuns câte-va oare nevăzut de nimeni; după o lungă căutare l'au găsit în una din odăile turnului palatului, ce se deschideau spre nord, pe când în stare de extaz era cufundat în studiarea unei pietre grecești, ce representa figura frumoasă a Adonei. A fost zărit, pe când cu mare ardoare și-a alipit buzele calde pe fruntea de marmoră ale unei statue antice, care a fost găsită în alvia unui râu cu ocazia zidirei unui pod, și pe care era scris numele unui sclav din Bithynia. O noapte întreagă a petrecut-o deștept, numai ca să poată observa, cum se reflectează razele lunei pe statua de argint a lui Endymion.

Ori-ce lucru scump și rar ezercita asupra lui un deosebit farmec; iar ca să-l poată câștiga, trimetea negustori în lumea largă ca să l cumpere pentru sume colosale de bani: pe unii i-a trimes, ca să-i cumpere dafin scump dela pescarii mării de nord; pe alții în Egipt, ca să-i aducă turchiz verde, ceea-ce se poate găsi numai în mormintele regilor și cari — după cum afirma — au putere fermecătoare; pe alții în Persia pentru covoare scumpe de mătase și vase de lut văpsite și iarăși pe alții în India după stofe fine, os de elefant, porcelan vânăt, sandale și alte lucruri rare și prețioase.

Il preocupa însă cu deosebire îmbrăcămintea, ce avea să o ia la încoronare; hainele țesute în fir de aur, coroana încărcată de rubine și sceptrul împodobit cu inele și mărgaritare. De, la acestea se gândia, când s'a așezat pe pat și privia perdut în împodobita-i odae. Desemnele, ieșite din mâna celor dintâi artiști ai timpului, de luni de zile au fost puse la dispoziția lui; iar el a poruncit, ca toți muncitorii să lucre ziua noaptea pentru realizarea acelora și să cerceteze întreagă lumea pentru adunarea pietrelor scumpe, demne de el. In gând să vedea deja înaintea altarului catedralei. Imbrăcat de sărbătoare și la cugetul acesta un surâs i s'a strecurat pe buze, iar ochii negrii pătrunzători îi străluciau de bucurie.

Intr'un târziu s'a sculat de pe pat, s'a sprijinit de colțul vetrei și cu ochi, păiengeniți privia în juru-i odaia foarte puțin luminată. Pe păreți atârnau tablouri scumpe, ce reprezentau gloria frumseței. Intr'un colț ai odăii era așezat un dulap încărcat cu pietre nestimate, iar în fața ferestrei, împodobit cu mozaic și cu câmpuri de praf de aur strălucitor se vedea un dulap de o formă cu totul deosebită; pe el erau pahare fine pregătite din sticlă de Veneția, și o ceașcă de beut din onix. Flori palide de mac erau brodate pe plapoma patului, ca și când ar fi fost atinse de aripa obositoare a somnului; pe înalte suluri din os de elefant era așezată bolta de mătasei din care se ridicau spre plafonul argintit pene de struț în grupe mari, ca spuma albă; iar pe masă stătea o ceașcă lată de ametist.

Afară ai fi putut privi cupola măreață a catedralei, care strălucea, ca un glob luminos, între casele umbroase și de-asupra păzitorilor obosiți, ce umblau, ca străji pe terasa neguroasă a râului. Departe într'o grădină privighetoarea își începuse cântecul. Miros ușor de iasmin pătrundea prin fereastra deschisă a odăii. Și-a netezit pletele-i brunete, a luat lira și a început a cânta. Genele grele însă i-s'au închis și o oboseală deosebită l'a cuprins. Nici când n'a simțit așa de curat și cu așa mare bucurie farmecul și secretul frumosului.

Când ceasul din turn a bătut mezul nopții, a început să sune clopotul; aprozii au întrat și după-ce cu multă ceremonie l'au desbrăcat, i-au turnat în mâni apă parfumată și pe perini i-au împrăștiat flori. Puțin, după-ce s'au depărtat, tinărul rege a fost prins în mrejile amețitoare ale somnului.

Indată a adormit și a visat; iar visu i-a fost următorul: I-se parea, că se află în o odae scundă și lungă în mijlocul unei larme și lovituri de războiu de țesut. Lumina slabă a soarelui pătrundea în odae prin ferestrile mici și întărite cu feară, iară el vedea figurile supte ale țesătorilor, plecați de-asupra războiului. Copii palizi, bolnăvicioși se târau pe bârnele puternice. De câte ori suveicile treceau printre firele interne, de atâtea ori ei ridicau lațurile, iar dacă suveicile încetau de a lucra, lăsau lațurile și legau firele. Fața li-se subțiase de foame, iar mânile gingașe le tremurau. Câte-va femei slabe ședeau la masă și coseau. Un miros îngrozitor era în odae. Aerul era apăsător și greu, iar de pe păreți curgea umezeala.

Tinărul rege s'a dus lângă un țesător, s'a apropiat de el și-l privia de aproape.

Țesătorul l'a privit mânios și a grăit răstit:

— Ce te uiți așa la mine? Ori doară ești spion, comandat peste noi de stăpân?

— Cine-i stăpânul tău? întrebă tinărul rege.

— Stăpânul nostru!? — a răspuns țesătorul. — E un om, ca și mine. O singură deosebire există între noi: el poartă haine frumoase, eu însă umblu în zdrențe; eu sunt sleit de foame, pe când el totdeauna i sătul.

— Țara e liberă — zise tinărul rege, — și nu ești sclavul nimănui.

— In răsboiu — răspunse țesătorul — cei tari fac sclavi pe cei slabi, în

Un proect de reformă generală a teatrelor propune şi artistul de frunte al teatrului din Iaşi, Alexandrescu.

După părerea acestui artist, toţi artiştii dela cele trei teatre naţionale din Bucureşti, Iaşi şi Craiova ar fi împărţiţi după aptitudini în trei trupe: dramă, comedie şi operetă, trupe cari ar juca pe rând la cele trei teatre. Multe măsuri sănătoase se mai propun pentru bunul mers al teatrului în acest proiect, care a fost presentat d-lui Haret, ministru al instrucţiunii publice.

M.

Demonstraţia muncitorimei ungare pentru votul universal.

După mari pregătiri, cari durează de câteva săptămâni, s'a început Mercuri seară la orele 6 demonstraţia generală a social-democraţilor din Budapesta şi întreaga ţară. La orele 6 precis ca la un semnal general a încetat în mare parte viaţa industrială şi comercială din Budapesta. In toate fabricele şi atelierele lucrul a fost întrerupt. Mare parte din negustori chiar, au dat drumul funcţionarilor şi au închis magazinele cu toate că se aranjase, ca magazinele şi localurile publice să fie închise abea eri Joi, iar Mercuri numai fabricele şi atelierele industriale.

De cu seară imediat după încetarea lucrului casele au început să fie împodobite cu covoare şi drapele naţionale, cari purtau inscripţia: «Trăiască votul universal». Pe zidurile caselor sunt lipite afişe cari îndeamnă poporul să se asocieze la demonstraţie.

Greva s'a întins şi asupra împărţitorilor de ziare aşa că ziarele sosite Mercuri seară din Viena n'au mai fost împărţite. Ziarele apărute Mercuri seară în Budapesta au anunţat că din cauza grevei lucrătorilor tipografi îşi vor întrerupe apariţia pe ziua a doua. Acelaşi lucru l'au făcut dimineaţa, ziarele de dimineaţă.

Lucrul se va continua cu numărul de lucrători strict necesari numai la mori, uzinele de gaz şi electricitate, la poştă şi căi ferate. Din Viena, Berlin, Paris şi Londra au sosit Mercuri seara numeroşi ziarişti.

Tot Mercuri seară a avut loc o întrunire monstră în clubul democrat. Deputatul *Vazsoni* a ţinut o lungă cuvântare, criticând guvernul coaliţiei şi vorbind pentru votul universal şi în special pentru Ungaria modernă. El a spus între altele: Faţă de principiile noastre comune trebue să ne declarăm solidari cu poporul muncitor din Ungaria. Nu ne vom lăsa conduşi de plăcerile altora în această ţară, unde se duce luptă deschisă pentru clericalisarea ei, unde se poate inaugura o politică agrară, care să ducă ţara la peire, unde partidele naţionale sunt scoase de sub scutul Constituţiei.

La orele 8 seara a avut loc o mare întrunire a funcţionarilor comerciali şi de birou, prima întrunire după încetarea lucrului. Au asistat mii de funcţionari. Intrunirea a fost prezidată tot de dep. Vazsoni care a ţinută o lungă cuvântara. Au mai vorbit apoi alţi 8 oratori câte 10 minute fiecare. La sfârşitul întrunirei s'a adoptat o rezoluţie prin care funcţionarii comerciali şi de birou cer în numele uniunei lor imediata întroducere a votului universal, pentrucă numai un parlament al poporului e menit a deschide căile pentru propăşirea şi culegerea roadelor muncei.

O frumoasă instituţie umanitară românească.

— Masa studenţilor români din Braşov. —

Deviza: „... iar pe binefăcătorii mesii acesteia, vii „şi morţi, pomeneşte-i „Doamne întru împărăţia „Ta! — Amin!"

(Din rugăciunea ce se rosteşte zilnic la masa studenţilor.)

Masa studenţilor dela şcoalele noastre medii şi superioare din Braşov întră cu acest an şcolar în anul al 10-lea al existenţei sale. Prevederea înţeleaptă şi inima plină de iubire, care a pus în flinţă această frumoasă instituţie, poate să se bucure azi văzând importanţa nu numai umanitară, dar în deosebi românească la care s'a ridicat această întocmire administrată conştienţios şi cu un zel neobosit.

Impopularea rapidă a şcoalelor noastre din Braşov în anii din urmă, în deosebi cu şcolari veniţi din mari depărtări, unde n'au putut aveà parte de carte românească, este de a se mulţumi îndeosebi ajutorului căutat şi aflat la masa ospitalieră şi nutritoare a acestei instituţiuni. Azi periferiile românizmului din patria noastră sunt reprezentate mai bine la şcoalele noastre centrale decât ori când. Faptul, că marea majoritate a acestor tineri veniţi de departe nu este a celor de bani gata, ci a celor săraci, chiar foarte săraci, dată fiind poziţia de extremă îndepărtare a Braşovului, precum şi scumpetea traiului din Braşov, care întrece azi toate oraşele noastre de provincie, — este o dovadă eclatantă, că pe lângă numele cel bun al şcoalelor, în deosebi masa studenţilor, singura instituţie umanitară mai de samă dela noi, este, care-i înduplecă să vină cu duiumul la izvorul dulce al învăţăturii în graiul lor strămoşesc.

Pe cât de îmbucurător trebue să fie pentru toţi oamenii de inimă faptul acesta, pe atât el pricinuieşte *greutăţi aproape de neînvins* pentru această instituţie, care nici pe departe nu dispune de mijloacele băneşti necesare, pentru de a putea satisface toate aşteptările juste.

In baza informaţiilor ce le-am luat din locul cel mai competent venitele asigurate din interesele capitalului (42,000 cor.) şi din cotizaţiunile anuale obligate se urcă cel mult la *3500 cor. pe an*, câtă vreme cheltuielile anului expirat d. ex. au fost de *5400 coroane*, aşadar aproape cu 2000 de coroane mai mult decât venitele garantate şi sigure. Dacă cu toate aceste socotelile anului trecut (ca şi ale tuturor anilor precedenţi) s'au încheiat cu un prisos de 1300 coroane, aceasta este de a se mulţumi numai dărniciei marinimoase a marelui public românesc şi în deosebi a ajutoarelor trimise din partea băncilor româneşti din patria noastră. Fără de acest nobil ajutor misiunea mare a mesei studenţilor ar fi zădărnicită.

Şi acest nobil ajutor nu numai că nu poate să înceteze, ci în deosebi chiar în anul acesta trebue să se manifeste în proporţii şi mai mari decât până acum. Iată informaţiile ce am primit în această privinţă.

Scumpirea continuă şi rapidă a traiului, care în deosebi în Braşov a luat proporţii înspăimântătoare, se vedeşte clar şi la creşterea continuă a cheltuielilor împreunate cu întreţinerea mesii. Dacă în primii 3 ani de existenţă ai mesii s'au plătit din fond câte 12 coroane pe lună pentru prânzul unui şcolar beneficiat, suma aceasta în anii din urmă s'a urcat la 16 cor., iar — durere — în anul acesta de gestiune, care se începe acum, se va urca *la 18 coroane pe lună*, ceeace face (faţă cu primii 3 ani de gestiune) *o diferinţă în plus pe un an şcolar de câte 60 coroane de fiecare şcolar primit la masă.*

Pe lângă această tristă îngreunare a sarcinelor fondului se adauge sporirea crescândă din an în an a celor ce apelează la beneficiile mesei.

Numărul petenţilor dela 45—50 la început, în anii din urmă s'a urcat la 70—75, iar în anul acesta a ajuns la recordul maximal, la cifra enormă de *98* de inşi. Şi dacă socotim, că din acest număr cel puţin 80 de inşi ar merita să fie beneficiaţi, atunci numai vedem clar greutăţile enorme ce trebue s'o întâmpine administraţia mesii în faţa imposibilităţii de a mulţumi atâtea aşteptări juste. 80 de inşi la masă! Asta ar reclama o cheltuială anuală de circa 14 mii de coroane!... O absolută imposibilitate! Venitele anuale ale mesii studenţilor nu prea ating nici ½ din această sumă.

În faţa acestor enorme greutăţi a stat în zilele aceste comisia administrativă a mesii studenţilor şi în urmă întregul corp profesoral dela şcoalele noastre, când a trebuit să facă primirile pentru masa studenţilor pe anul şcol. de faţă.

După multă cumpănire, cu toată consideraţia la numărul mare al celor lipsiţi şi în deosebi cu toată nădejdea în dărnicia nobilă a publicului românesc, — conferenţa profesorală de Miercuri la propunerea comisiunii administrative a mesii studenţilor a hotărît ca să fie primiţi în acest an şcolar *57 şcolari săraci* la masa studenţilor, dintre cari *33* cu prânzul întreg gratuit, iar *24* cu beneficiul de jumătate.

Cheltuiala împreunată cu întreţinerea acestor beneficiaţi pe anul întreg şcolar face cam *7300 coroane*, — aşadar cu *3800 coroane mai mult* decât venitele absolut sigur garantate ale fondului, şi *cu 600 cor. mai mult decât venitul brut întreg al ultimului an de gestiune.*

S'a făcut aceaztă riscată încercare de dragul cauzei mari şi de dragul bieţilor tineri săraci doritori de carte românească, cu acea singură nădejde, că publicul nostru generos cunoscând împrejurările şi cauza urmărită, nu va da uitării nici în acest an şcol. această măreaţă instituţiune şi prin contribuirile sale marinimoase o va ferì de primejdia deficitului, care ar avea ca urmare o enormă reducere a beneficiilor în viitor şi deci un eşec sigur al unei cauze mari umanitare şi româneşti. In deosebi îşi pune nădejdea corpul profesoral în marinimia numeroaselor noastre *bănci româneşti* din patrie, cari *toate* ar trebui să sprijinească şi încă într'un mod foarte călduros masa studenţilor români din Braşov. De *datorinţa aceasta morală* chiar faţă cu propria lor clientelă, — căci fiii acesteia se luptă cu mizeria la şcoalele din Braşov, — nu pot să fie dispenzate prin nimic.

Cu un apel călduros la toţi şi la toate, cari în tineretul viguros de azi văd speranţele noastre pentru viitor, încheiem acest articul, publicând drept încheiere:

Lista şcolarilor beneficiaţi
ai anului şcol. 1907/908.

A) Cu beneficiu întreg:

Dela gimnaziu: *Din cl. VIII:* Victor Jula, Gh. Biräescu, Mir. Creţu, Oprea Rodean, Rom. Onofreiu, Nic. Mihuţiu, Coriol. Babeş, Leon Blaga, I. Stefanovici; — *Din cl. VII.:* Sim. Borzea, I. Moldovan; — *Din cl. VI.:* Gh. Ciocoiu, I. Sandu, Nic. Ţandreu, I. Hârţiógă; — *Din cl. V.:* Mat. Tarcea, Ioan Pleşa, Ioan Băbuţiu, Nic. Cleşiu, Nic. Braica, Ioan Tâmpinariu; — *Din cl. IV.:* Andr. B. Crăciun, Ioan Clopoţel, Gheorghe Spârchez, Silv. Cioflec; — *Din cl. III.:* Stef. Popovici.

Dela Reale: *Din cl. II.:* Pantel. Dobre.

Dela comerciale: *din cl. III:* Ioan Iosifu, Dionis. Marcu; — *din cl. II:* Nicol. Gh. Cabeş; — *din cl. I.:* D. Cerbu, Ios. Mergea, Aug. Munteanu.

B) Cu beneficiul de ½.

Dela Gimnaziu: *Din cl. VIII.:* Iosif Vlad; *din cl. VII:* Sebast. Bornemisa, Cornel Ţeicu, Romul Bucşa, Dim. Nistor, Sol. Sofonea. Pomp. Boeriu, Nic. Dordea, I. Petruţiu; *din cl. VI.:* Dion. Nistor, Ioan Ruşdea; *din cl. V.:* Aurel Stefan; *din cl. IV.:* Dum. Birţ; — *din cl. III.:* Teodor Sălăjanu.

Dela Reale: *Din cl. II.:* Vart. Ludu, Iosif Rafiroiu.

Dela comerciale: *Din cl. II.:* Stef. Stinghe, Gh. Popica, Emil Orzescu, Iancu Conciatu, Aurel Stefanovici; — *din cl. I.:* Nicol. Mohan, Const. Dărăbanţ, Ioan Petruescu.

STIRILE ZILEI.

— 28 Septemvrie v.

Marele duce Vladimir al Rusiei va sosi azi în *Bucureşti* spre a vizita pe regele Carol. In cercurile diplomatice se atribue o importanţă deosebită acestei vizite, *marele duce Vladimir fiind însărcinat cu o misiune specială din partea Ţarului Rusiei pe lângă M. S. Regele.*

Demonstraţia muncitorilor din Braşov a decurs eri după programul stabilit, fără ca poliţia, consignată în număr deosebit de mare, să fi avut prilegiu de a interveni pentru susţinerea ordinei. Pe la orele 3 p. m. cortegiul compus din vre-o 700 muncitori s'a pus în mişcare din piaţa Prundului şi a traversat între cântări stradele până la otelul Orient, unde s'a ţinut întrunirea. La întrunire a vorbit delegetul muncitorimei din Budapesta Iocsák Kálman analisând din toate punctele de vedere importanţa votului universal şi pretinzând în numele muncitorimei cât mai urgenta întroducere a acestui vot. După întrunire muncitorii s'au îndepărtat în liniste spre casele lor.

Pictarea de tablouri sfinte pentru biscricile noastre. De un timp încoace vedem cu plăcere că pictura bisericelor noastre cât şi pictarea de tablouri sfinte pentru

---

timp de pace săracii sunt în sclăvia bogaţilor. Noi trebue să muncim din greu, ca să putem trăi, iar ei ne plătesc aşa de prost, încât suntem în groapa morţii. Noi lucrăm pentru ei toată ziua şi ei îşi încarcă dulapurile cu aur; copiii nostri se veştejesc înainte de vreme, dar mânioase şi aspre vor fi feţele celor, pe cari îi iubim. Noi stoarcem struguri, şi altul bea vinul. Noi aruncăm sămânţa în câmpuri, iar hambarele noastre rămân goale. Noi purtăm lanţuri, deşi nimeni nu le vede; şi suntem sclavi; ori cât de liberi ne ţin pe noi oamenii...

— Intr'adevăr aşa stau lucrurile!

— Da, într'adevăr, aşa-i — răspunse ţesătorul, — la tineri şi bătrâni, la femei şi bărbaţi, la copii, ca şi la aceia, pe cari îi apasă mulţimea anilor. Negustorii ne calcă 'n picioare, iar noi trebue să facem ceea-ce ne poruncesc ei. Alţii trec cu nepăsare pe lângă noi şi nimeni nu-şi bate capul cu noi. Prin stradele noastre lipsite de razele soarelui pătrunde sărăcia cu ochi flămânzi şi îndată după ea păşeşte, păcatul cu faţa umflată şi neruşinată. Mizeria ne deşteaptă dimineaţa, iar noaptea şede lângă noi defăimarea şi batjocura. Dar ce-ţi povestesc eu toate astea? Tunu eşti dintre noi; faţa ţi-e încă foarte veselă.

Şi întristat s'a întors, a aruncat suveica în războiu, iar tinărul rege a văzut, că ei ţes cu fir de aur.

L'a cuprins mare îngrijorare şi a întrebat pe ţesător:

— Ce fel de haină e aceea, pe care o ţeşi?

— Haina de încoronare a regelui — a răspuns ţesătorul — ce te impoartă?

Un ţipăt şi tinărul rege s'a deşteptat.... era în odaia lui regească, iar prin fereastră zăria luna palidă, cum plutia în negură...

*

A adurmit din nou şi a visat; iar visul i-a fost următorul: I-se părea, că doarme pe bordul unei galere, pe care văsliau vr'o sută de sclavi. Pe un covor pompos, lângă el, şedea stăpânul galerei. Era negru, ca ebenul iar turbanul era de mătase roşie. Cercei mari de argint îi atârnau de urechile groase şi în degete îi străluciau inelele scumpe de diamant.

Sclavii erau goi, doar împrejurul şoldurilor le atârna câte o sdranţă de şorţ, şi fie-care era legat cu lanţuri de vecinul său. Soarele îşi lăsase toată forţa calorică asupra lor şi negrii îngrozitori se preumblau printre ei, pe coridoare, şi-i biciuiau amarnic. Ei şi-au întins braţele slabe şi au pus în mişcare vâslele grele. Spumele apei s'au despicat înaintea ciocului corabiei.

In fine au ajuns într'un mic sân şi acolo au început cercetările. De către ţărm adia un vânt uşor şi cernea năsip fin roşu pe bordul galerei. Au trecut 3 arabi, călare pe măgari sălbatici, şi au aruncat cu dărzi asupra lor. Atunci stăpânul corabiei a pus mâna pe o săgeată sigură şi aceasta s'a oprit în gâtul unui arab. Cu mare sgomot a căzut acesta între valurile mării, iar soţii lui au călărit mai departe. O femee în văl galben îi urmăria încet călare pe o cămilă şi din timp în timp privia după cadavru.

Indată ce au aruncat ancora şi au slobozit pânzele, negrii s'au scoborât în fundul corăbiei, de unde au adus o funie lungă îmbrăcată în greutăţi de plumb. Stăpânul galeriei ia acăţat capetele de 2 cârlige de fer şi a slobozit funia din corabie. Apoi negrii au luat pe cel mai tinăr dintre sclavi, i-au desfăcut cătuşele, i-au astupat nările şi urechile cu ceară şi i-au legat de picioare o piatră mare. Obosit a coborât sărmanul pe treptele scărei şi a dispărut în ocean. Spume albe şi beşici de apă s'au produs, unde a dispărut el. Ceilalţi sclavi priviau curioşi peste marginea corăbiei. Inainte pe ciocul corăbiei stătea un vânător de câni de mare şi bătea necontenit doba.

După puţin timp cufundătorul a apărut la suprafaţa apei şi gâfâind s'a prins de capătul scărei. In mâna i dreaptă ţineam mărgăritar. Negrii i l'au smucit din mâni şi l'au împins din nou. Sclavii au adormit obosiţi lângă văsle...

Din nou apăru sclavul la suprafaţă şi aduse iarăşi mărgăritar. De câte ori s'a cufundat, de atâtea ori aducea în mână mărgăritare scumpe. Stăpânul galerei le măsura şi le punea într'un săculeţ verde de pele.

Tinărul rege ar fi dorit să vorbească dar i se părea, că limba i se lipeşte de cerul gurii, iar buzele nu-i pot veni în ajutor. Negrii povestiau între ei, şi începură să se certe pentru firul strălucitor de mărgăritare. Doi cocori dădeau necontenit ocol corăbiei.

Atunci scufundătorul a apărut pentru ultima dată, iar mărgăritarul, pe care l'a adus era mai frumos, mai strălucitor decât toate mărgăritarele oceanului: forma se asemăna cu luna plină şi era mai alb, decât luceafărul de dimineaţă... Dar faţa scrutătorului a devenit deosebit de palidă, iar când a ajuns pe bord, l'a podidit sângele pe nări şi urechi. Un timp a început să tremure cumplit, dar de-odată s'a liniştit. Negrii l'au luat pe umeri şi au aruncat cadavrul peste corabie în apă. Iar stăpânul corăbiei râdea; şi-a întins braţul, a privit mărgăritarul, iar când l'a zărit, l'a strâns la sine şi a strigat cu bucurie

— Să i-se împodobească sceptrul tinărului rege!... Apoi a poruncit negrilor să ridice ancora.

Când a auzit acestea regele a ţipat

locaşurile dumnezeeşti se încredinţează tot mai mult pictorilor români, cari după părerea unanimă a forurilor noastre bisericeşti au dat dovadă de talentul şi priceperea lor în această artă, până eri alaltăeri atât de mult negligiată la noi. Ne face o deosebită plăcere, când astăzi putem atrage luarea aminte asupra unui nou talent în persoana fiicei mult regretatului profesor Nicolae Popea, d-şoara *Elena Popea*, elevă a academiei de pictură din München, despre a cărei activitate pe terennl picturei bisericeşti ne dă o dovadă frumoasă următoarea adeverinţă:

»Subsemnatul adeveresc cum-că domnişoara Elena *Popea* din Braşov, elevă a academiei de pictură din München (Bavaria) a pictat pe seama bisericei noastre icoana domnului Nostru Isus Christos şi a Preacuratei Fecioare Maria, care formează o adevărată podoabă a casei Domnului şi atât din punct de vedere artistic cât şi al ritului nostru oriental corespund pe deplin aşteptărilor mele şi ale credincioşilor, cari au contribuit la cumpărarea lor. Deci precând aduc d-şoarei Elena Popea cea mai sinceră mulţămită pentru frumoasa lucrare, o recomand şi atenţiunii on. preoţi români, cari ar avea lipsă de astfel de icoane frumoase şi atât de rari prin bisericele noastre. Haţeg, la 7 Octomvrie 1907. — *Dr. Iacob Radu* vicar for. gr. cat.

Logodnă. Ni-se scrie: Zelosul nostru referent şcolar şi asesor al conzistoriului diecesan din Arad d-l *Dr. Georgiu Ciuhandu*, fidanţându-se cu gentila d-şoară-directoară a şcoalei civile diecezane din Arad *Octavia P. Desean*, fiica fericitului advocat, fisc consistorial Ioan P. Desean, ca rescumpărare a ţanunţurilor de fidanţare a pus la dispoziţiunea noastră suma de 10 cor. ca *dar pentru eleva cea mai bună din şcoală*. Actul fidanţărei (logodnei) cu ocaziunea vizitaţiunei canonice în *Mândruloc* la 8 (21) Sept. a. c. s'a săvârşit prin însuşi I. P. S. Domn Episcop *Ioan I Papp*, în casa distinsului paroch *Iancu Stefanuţ*, cumnatul d şoarei Desean. Impărtăşind bine alesei părechi urările noastre de felicitare, exprimăm tot odată mulţămită pentru frumosul dar pus pe altarul şcoalei. Iosif Moldovan director şcolar în Arad.

Turcia opreşte exportul cerealelor. In toată Turcia e o mare grije, deoarece *mai mult de jumătate din semănăturile de toamnă au putrezit.* Afară de aceasta, topirea zăpezilor a fost prea bruscă şi apele au spălat toate semănăturile de pe povârnişuri. Inundaţiile considerabile au distrus semănăturile din văi astfel încât din semănăturile de toamnă n'a rămas decât absolut nimica. Se aşteaptă o mare foamete şi în cursul anului acesta, precum şi pentru anul viitor. Tristele ştiri au adus o mare panică în tot imperiul, aşa încât un ordin special din partea guvernului arată că ori-ce export de cereale (grâne) este şi va fi oprit în localităţile: Kosovo, Adrianopole, Salonic şi Monastir (Macedonia) precum şi districtele Izmid, părţile din spre Marea Neagră. In schimb, *orice import de cereale e scutit de impositul vamal*; numai pentru făină se va plăti 6 la sută pro 100 kgr.

Meseria biruitoare. Luăm act cu o satisfacţie deosebită, — scrie „Meseriaşul“ din Lugoj — că aprecíarea meseriilor începe şi între Români să se arate tot mai mult. La ea se aplică nu numai cei ce se cred alungaţi de soarte, să se refugieze aşa zicând aci, ci şi oameni cu pricepere, cari înţeleg rostul, ştiu ce factor însemnat formează în economia naţională şi ştiu în întreg înţelesul zicala că meseria e plug de aur. La meserie a întrat un tinăr român Ioachim Sociu, care astăprimăvară a absolvat opt clase gimnaziale în Făgăraş şi a depus matura cu succes. Acum e la A. Rieger fabricant de maşini din Sibiu. Cu praxa ce o va face acolo, va continua să studieze şi în străinătate. Luaţi exemplu voi toţi câţi dispreţuiţi meseria, îmbărbătaţi-vă şi vă veţi ferici.

Expoziţie de vite. A 17-a expoziţie de vite, aranjată de »Reuniunea rom. de agricultură din comitatul Sibiiu« se va ţinea Duminecă la 20 Oct. n. în comuna Săcădate. Programul amănunţit al acestei expoziţii s'a trimis deja celor interesaţi.

Un dar al ţarului. Din Belgrad se anunţă că prinţul Karageorgevici a primit din partea ţarului Nicolae, o sabie de aur ca o răsplată pentru serviciile aduse Rusiei prin participarea sa în războiul cu Japonia. Sabia poartă inscripţia următoare: »Nicolae, pentru vitejie!« Darul ţarului a fost remis prinţului prin ambasadorul Rusiei din Belgrad.

Progromul din Odesa. Progromul care a avut loc Duminecă în Odesa a fost de o sălbătăcie rară. Au fost distruse 300 de magazine. Toate ferestrele locuinţelor evreeşti au fost sfărâmate. Organizatorii excesolor opriau tramvaele electrice pe stradă, silind pe evrei să se dea jos. Acolo unde n'au găsit evrei, au fost maltrataţi creştinii. Numărul evreilor grav răniţi e de 30, iar acela al celor mai uşor răniţi e foarte mare.

Inundaţii în Franţa. In urma esundării râului Rhon trenurile au suferit mari întârzieri. Un pilotaj a fost stabilit pe malul stâng pentru a permite călătorilor să ajungă direct la Marsilia, dar mărfurile vor suferi perturbaţiuni a căror durată nu poate fi prevăzută.

Dinamită pe bordul unui vas. Din Constantinopol se anunţă că Marţi au fost găsite pe bordul unui vapor al Companiei Lloydului, numit »Castor« sosit la Smirna, câteva colete părăsite cuprinzând 30 chilograme de dinamită, 150 chilograme de cartuşe şi o mare cantitate de pulbere. Consulatul general a predat coletele autorităţilor locale.

Se caută un practicant de notar. D-l notar cercual din Crihalma (Királyhalma) *George Taflan* caută un practicant de notar. Salar lunar de 50 cor. eventual alte înţelesuri ulterioare. Doritorii să vor adresa dânsului în termin de cel mult 15 zile dela această publicare.

Un absolvent de gimnaziu sau de şcoală comercială care posede bine limba germană oficială şi de comerţ, poate obţinea imediat un oficiu cu leafă lunară de 160—200 Lei. A se adresa la d-l Octavian Pop inginer, Galaţi, Mihai Bravul 8.

NOU ABONAMENT
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“.
Cu 1 Octomvrie st. v. 1907
se deschide nou abonament pe cuartalul ultim al anului, la care invităm pe toţi amicii şi sprijinitorii foii noastre.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe şese luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Abonamente numai la numărul poporal de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 corone, pe şese luni 2 corone

ADMINISTRAŢIUNEA.

De-ale şcoalei şi învăţătorilor.

Dintr'o scrisoare a învăţătorului-dirigent din Cluj A. Pora estragem următoarele rânduri:

A sosit de mult timpul începerii tuturor şcoalelor. Invăţătorimea întreagă se află într'o situaţie din cele mai încurcate. Dar cu deosebire învăţătorimea din Archidieceza de Alba-Iulia şi Făgăraş. Nu ştie ce să facă şi de ce să se apuce. Consistorul nostru din Blaj, pare aşa rece faţă de cauza şcoalei şi a învăţătorilor!...

»Biserica şi şcoala« organul oficios al eparchiei gr. or. a Aradului, în numărul său recent publică consemnarea manualelor obligate pentru întrebuinţare în toate şcoalele poporale din dieceza Aradului.

Prin această consemnare învăţătorii sunt orientaţi deplin asupra manualelor ce le pot folosi în şcoale şi prin urmare nu vin în perplexitate cu acea parte a articului de lege XXVII din 1907, care vorbeşte despre cărţile de şcoală.

Intrebăm cu smerenie, pe prea ven. consistor al nostru... pentru ce nu ne limpezeşte şi nouă pe deplin cărarea pe care avem să mergem ca să nu mai întâmpinăm atâtea neajunsuri şi să vedem pe alţii cum înaintează, iar noi să tânjim pe zi ce merge? Aceasta ni-ar fi smerita cerere...

*

In revista »Foaia Scolastică« din Blaj, numărul cel mai nou (14) învăţătorul Ioan Pampu din Hosman s'adresează cu o scrisoare către redacţiunea numitului organ al reuniunei învăţătorilor gr. cat. din archidieceză rugând-o între altele: să socotească şi respective să publice îndreptarul prea ven. consistor de care au să se ţină învăţătorii acum la începutul anului şcolar atât în ce priveşte scoala, cât şi în ce priveşte chestia salarului; a face cunoscut în destul deciziunea Sinodului din urmă cu privire la ridicarea salarului învăţătorilor la 800 coroane.

Chestia ţiganilor pribegi.

— Urmare —

Din punct de vedere etnografic şi de colonizare s'a ocupat apoi cu chestia ţigănească afară de archiducele Iosif, profesorul universitar A. Hermann şi notarul din Nădlac L. Bajesy. Acesta într'un memorand adresat în anii 80 guvernului constată, că ţiganii pribegi sau corturari n'au putut fi colonizaţi, pentru că li s'a dat pământ spre a-l lucra şi ei nu-s capabili de-o muncă intensivă. Agricultori ei nu vor putea fi. De predilecţie ei sunt mici măestri: lingurari, căldărari, fauri, poctovari etc. Această împrejurare trebue ţinută în vedere la colonizarea lor.

In anul 1902 ministrul preşedinte ungar Széll a convocat o anchetă, desbătându-se 7 întrebări referitoare la modul de a să stabili ţiganii corturari. In urma acestei anchete L. Bajesy a pregătit deja atunci proiectul şi l'a înaintat guvernului.

Părţile de samă ale acestui proiect sunt următoarele:

„In Ungaria sunt 270 de mii de ţigani, dintre cari corturari sunt 20 de mii. Dintre toţi ţiganii 250 de mii îşi câştigă pânea lor cu lucru onest; aceştia sunt oameni bravi, lucrători şi de omenie. Cei 20 de mii de ţigani corturari însă să împart în 2 categorii şi anume: cam 12 mii la număr vagabundează numai primăvara, vara şi toamna, lunile de iarnă stând la un loc, iar ceialalţi 8 mii vagabundează în continuu. Dintre aceste 2 categorii de ţigani vagabunzi mai cu samă cei din urmă sunt pentru obşte foarte primejdioşi şi aceştia dau zi şi noapte de lucru autorităţilor. Această parte de ţigani, care nu fu învăţată la nici un fel de ocupaţiune şi nu fu îndatinată la nici un lucru, trebue aspru regulamentată.

„Cei dintâi să fie siliţi a să stabili în comune într'un număr corespunzător numărului populaţiei comunei, dar mai mult de 2 familii să nu se permită a să aşeza într'o comună.

„Cei din a 2-a categorie să fie plasaţi în diferite fabrici de fer şi în laboratoare industriale, căci aceştia să mai pricep cu deosebire la industria primitivă. Statul să le dee material şi tot el să se îngrijească de valorizarea obiectelor. Ţiganii vârstnici să n'aibă voie a să depărta de pe hotarul şi teritorul coloniei. Cei sub 20 de ani vor cerceta şcoala din apropiere, iar după terminarea şcoalei vor fi daţi ca ucenici la măiestria, pentru care vor avea aplicare. Afară de acestea pot fi întrebuinţaţi ca servitori şi servitoare“.

Mai cu samă cu partea din urmă au chiar mult de lucru nu numai autorităţile, fără şi poporaţiunea, pentru că nu este rar cazul, de ţiganii aceştia pujlăind dintr'un loc într'altul au devenit cu timpul spaima ţinuturilor întregi. Cu nomazii aceştia trebue să se întâmple ceva. Statul şi legislaţiunea aci în urmă trebue să pună mâna serios pe lucru deja şi pentru ceialalţi ţigani, cari sunt bravi şi concetăţeni folositori statului şi societăţii.

Până acuma, după cum e cunoscut, s'au făcut încercări ai şi coloniza pe ţiganii pribegi, dară totuşi n'au purces la asta cu asprimea şi energia cuvenită. Comunele şi comitatul parte mare. s'au îndestulit numai cu aceea, că pe ţiganii

---

speriat şi s'a deşteptat, iar privind prin fereastră a zărit, cum amurgul îşi întindea aripile lungi spre stelele dispărânde.

(Va urma.)

Legenda rândunelei.

— Fine. —

Feciorul de împărat n'a zis nimic, decât s'a lovit cu palma peste obraz şi glonţ la maică-sa.

— Uit'te mamă aşa şi aşa, şi îi povestì toată jetia.

— Dragul mamei, dacă vrei s'o iei, du-te la împăratul vânturilor şi spune-i să-ţi de-a scrânciobul cel de aur şi cu aripi cu care m'a furat tată-tău pe mine şi să te duci cu el din târg în târg şi din sat în sat, şi unde-i găsì o acolo să-l atârni, şi să te dai cu toate fetele din locul acela, până i-o venì rândul ei. Şi atunci să dai drumul aripilor şi ai să te tot duci unde ţi-o plânge dorul.

Luând el scrânciobul şi puindu-l într'o căruţă, se schimbă într'un băetan necunoscut, a plecat din oraş în oraş şi din sat în sat până când a dat de locul de unde erà fata. Şi într'o Duminecă, pe când jucà hora în bătătura crâşmei, hai, tocmeşte o păreche de lăutari şi aşează şi el scrânciobul.

Şi s'a suit fata cutare cu flăcăul cutare şi a cutărui cu cutare şi a venit şi rândul băeatului de împărat şi s'a dat cu toate fetele. Şi a venit şi rândul fetei omului năzdrăvan; dar ea nu s'a dat dusă cu nici un chip. Au ghiontit-o nevestele, au ghiontit-o babele: „De ce nu te duci mamă, că uit'te ce strae are pe el şi ce bani“. Ea pace!..

Atunci, el, ca s'o pue la râvnă, a suit lângă dânsul altă fată; iar când s'au despărţit, i-a ăninat fetei o salbă de irmilici. Fetei năsdrăvanului, însă, i se împietrià tot mai mult inima. Şi iar a chemat-o feciorul împăratului şi iar nu s'a dat, şi atâta de îndărătnică ce erà, că la urmă şi mămucă-să-i i se făcù ciudă, de i-a zis: „Da, du-te odată, fată hăi, că doar n'are să te mauânce. Săraca'n de mine; ne facem de râs!...“

Atâta a fost, cum s'a aşezat în scaun s'a şi înnălţat scrânciobul în sus, iar maică-sa văzând greşeala, i-a strigat de jos:

— Mamă, să nu vorbeşti cu el o lună.

Dar ea a înţeles un an. Şi a ajuns la împărăţia florilor, însă, ea, mută. Ce o întrebà nu răspundeà o vorbă. Au îmbrăcat-o florile în rochie ca zorile zilei şi a pieptănat-o şi a gătit-o ca pe o stăpână, şi ea mută. A giugiulit-o şi a îndrăgostit-o cum a ştiut el.

— Pace!..

La urmă, s'a dus la împărăteasă.

— Mamă, ce-i de făcut? că mă omor.

Şi a zis stăpâna florilor cu durere:

— Dragul mămucăi am să-ţi dau un sfat: Voi aţi fost amândoi la vânătoare şi poate în multe împrejurări te-a ajutat. Du-te şi acum cu dânsa, dă-i cele ce-i trebuie ca la un vânător, şi caută de doboară un mistréţ sau o căpriovră, ce-i găsì şi tu, şi fă-te că vre-i să-l jupoi vânatul şí nu ţi-e bun cuţitul şi să chemi pe cine-va şi să nu-ţi vie şi atunci poate să-ţi spue ea o vorbă.

Şi a plecat băeatul cu fata prin păduri şi meleaguri şi a dat el cu arcul într'un porc sălbatec şi l'a prăvălit dar nu murise. Atunci feciorul împăratului cercă să-l dea de istovul, dar cuţitul nu erà bun. Făcù roată cu ochi în jurul lui şi nu zărì pe nime; iar fata văzând aşa, nu a răbdat-o inima şi a zis:

— Na-ţi cuţitul meu.

El când i-a auzit glasul, i-a sărit inima de bucurie şi cu mânile pline de sânge s'a înălţat în scara calului ei şi aşa după spate a prins-o de după gât şi i-a zis:

— Draga mea, rândunică, acum vorbeşti, tu după un an? Şi a sărutat-o.

Insă, ea, s'a smucit şi a dat să fugă; el a prins-o de coada rochiei şi i-a sfăşiat-o drept în două, rămânând în mâuă numai cu un petic; iar fata s'a schimbat în rândunică şi s'a tot dus, lăsându-l fluerând a pagubă.

Şi de aceea e rândunica roşie sub guşe unde feciorul împăratului a prins-o de după gât cu mânile pline de sânge, iar coada e în furculiţă unde i-a sfârticat rochia.

Insă de atunci, el, n'a mai fost om par'că îi luase Dumnezeu toate bunurile de pe pământ, veşnic umblà rătăcind meleagurile şi plângându-şi zilele îndurerate; slăbise în câte-va zile de ţi-ar fi fost mai mare mila de dânsul, pe când fata mereu se învârtià împrejurul lui tot chiscuind; par'că şi ea plângea de durerea lui.

Până când, într'o zi, se rugă dânsa lui Dumnezeu şi îl prefăcù şi pe el în rândunel; iar spre alinarea durerei lor şi a părinţilor s'au dus aşa în neştire de şi-au făcut cuibul la straşina palatului şi ca şi cum ar povestì cine sunt, întrau prin odăi şi se învârtiau chiscăind pe lângă părinţi.

Că i-a priceput ei, nu spune povestea, dar adaugă că de atunci rândunelele îşi fac cuibul tot pe lângă casa omului şi-s aşa de apropriate.

Ion Dragoslav.

vagabunzi i-au trimes cu şupa dintr'un loc într'altul, ba chiar şi peste graniţă şi îi siliră astfel pe aceşti'a într'o anumită măsură la vieaţa de nomazi, la trândăvie etc. Să trăiască şi ei t-ebue şi fiind-că ei de trăit au tare puţin sau chiar nimica, într'o măsură mai mare sau mai mică sunt constrânşi a să da pe furat, răpit, omor, aprinderi, cerşit cu copii furaţi, prefăcuţi în schilavi.

Este probabil, că acţiunea pentru colonizarea ţiganilor cere timp mai îndelungat, până ce ei să obicinuiesc cu stabilitatea locului şi vieaţa comună. Naturelul acela de liberi fii ai naturei numai după mai multe generaţii să poate stirpi, ca din ori-ce popor nomad. Să poate, ca guvernele să-şi iee refugiul iarăşi la chestia asta a colonizării, căci alta mai bună cu greu să poate găsi. A se scăpa de ei, tot aşa de greu te poţi ca şi de jidani, pentru că cui dracu îi mai trebue gunoiul şi lăpădăturile altei ţărei? Dându-i peste hotare, cine poate garanta, că autorităţile statului vecin nu i-ar trimite înapoi? iar jocul acesta de-a ţiganii, cum s'a întâmplat acum de curând la frontiera elveţo—franco—germână, la tot cazul nu ar însemna rezolvirea chestiei ţiganeşti. Vagabundajului acestui neam primitiv negreşit, că trebue să i se facă odată sfârşit, pentru că mai departe nu să poate tolera, ca siguranţa publică să fie mereu primejduită; să nu poţi umbla pe drumul de ţară în pace şi să nu poţi durmi de frica ţiganilor.

Acţiunea colonizărilor trebue realizată şi sprijinită, dacă e nevoie, şi cu ajutorul celor mai drastice măsuri. In felul acesta ar dispărea vagabundajul şi imigrarea continuă a ţiganilor din alte părţi, pentrucă ţiganii nu merg acolo, unde-i colonizează şi-i silesc să muncească. Dimpotrivă e probabil, că chiar şi o parte a celor de aici ar fugi din Ungaria.

Acţiunea asta de colonizare este de mai mare importanţă ca chestia de colonizare a Ungurilor printre naţionalităţi. Poftească guvernul maghiar şi să se ocupe cu chestia asta mai de aproape şi va găsi în ţigani un bun material de maghiarizat. Iar prin aceasta ar săvârşi 2 lucruri bune: unul umanitar, celalalt naţional; ar izbuti să facă un spor conziderabil poporului unguresc.

In tot cazul urgent ar trebui să se creeze o lege, care ordonă colonizarea ţiganilor şi cu forţa, ori cu câte greutăţi ar fi împreunat lucrul acesta. Trebue constrânşi ţiganii trândavi la lucru chiar şi cu puterea brachială. Copiii de 2 ani ar trebui să se iee dela ţiganii pujlăi şi a să creşte mari la familiile altor neamuri. Dreptul de liberă vagabundare trebue să li se detragă. Cai, cară etc. ar putea să aibă ei numai la întrebuinţarea eventualului lucru de câmp, pentru că este dovedit, că de pildă boale de porci numai prin ţiganii pribegi s'au întrodus şi lăţit. Asemenea acesteia în cele mai multe cazuri tot prin ţigani să lăţesc epidemii şi feliurite alte morburi.

In chestia asta trebue să cadă toate conzideraţiile şi ori-ce simţ de umanitate, pentru că numai prin o lege aspră şi o manuare drastică a aceleia va putea da lovitura din urmă deprinderilor şi pornirilor criminale ale ţiganilor vagabunzi, cari primejduiesc vieaţa şi averea cetăţenilor pacinici.

(Va urma).

ULTIME STIRI.

Demonstraţia pentru votul universal.

Budapesta, 11 Octomvrie. Marea demonstraţie a muncitorilor organizaţi a decurs în linişte şi fără turburare. Ea a făcut o adâncă impresiune. Toate magazinele, cafenelele, birturile etc. au fost închise. Dela orele 7 dimineaţa socialiştii începură să se adune în trei puncte ale oraşului. Erau peste o sută de mii. Au parcurs stradele strigând: *Trăiască votul universal! Trăiască parlamentul poporului!* şi cântând Marseleza şi alte cântece socialiste. Marşul demonstranţilor dela gara de vest, unde s'au unit, până la parcul oraşului a durat dela $10^1/_2$ până la 2 ore p. m.

Budapesta. 11 Octomvrie. — Partidul naţionalist a ţinut Miercuri sara o conferenţă sub prezidiul deputatului Coriolan Brediceanu, în care între altele s'a discutat şi asupra învitării ce a adresat'o partidul social-democrat deputaţilor de a se alătura la deputaţiunea acestui partid, care se va prezenta preşedintelui camerei pentru a reclama votul universal. S'a luat hotărârea ca deputaţii naţionalişti, cari totdeauna au avut în programul lor votul universal, să se alăture la deputaţiunea partidului social-democrat, când aceasta va intra în sala de şedinţă a camerei.

Deputaţia muncitorilor.

Budapesta, 11 Octomvrie. Deputaţiunea partidului social-democrat compusă din 40 membri sub conducerea preşedintelui partidului Alex. Garbay s'a prezentat pe la amiazi în parlament. In culoarele camerei s'au asociat deputaţiunei socialişte numeroşi deputaţi. Deputaţia a fost îndată primită de preşedintele camerei Justh.

Oratorul deputaţiunei *Alex. Garbay* zise:

Câteva sute de mii de muncitori au întrerupt azi lucrul. Ei cunosc răspunderea ce şi-o iau prin acest act faţă de judecata istoriei. Marea demonstraţie de astăzi e însă ecoul cererei lor pentru întroducerea votului universal. Muncitorimea din Ungaria nu mai poate trăi în mizeria ce-i covârşeşte, căci legislatura nu-şi face datoria. Guvernul s'a obligat să introducă votul universal, dar 19 luni din cei 2 ani de termen au trecut şi de votul universal nu se aude nimic. Magnaţii nu vorbesc de această chestiune decât la banchetele lor. Prin demonstraţia de astăzi muncitorimea n'a voit decât să'şi arate puterea. Muncitorimea va continua lupta până când parlamentul va lua o hotărâre decisivă. Acui va fi victoria în această luptă, se poate uşor prevedea.

Alexandru Garbay, înmână apoi preşedintelui cererea partidului social-democratic, rugându-l s'o prezenteze parlamentului.

Preşedintele Iuliu Just a primit imediat cererea răspunzând, că conform datoriei sale o va prezenta deputaţilor.

— Nu sunt îndreptăţit, a spus preşedintele, să răspund în numele deputaţilor, dar mă simt dator să ridic o protestare şi să dau oare-cari explicări. Protestez în contra acuzărei ce se se aduce Camerei, că nu-şi face datoria. Toţi aceia, cari urmăresc de aproape activitatea parlamentului, pot vedea că această acuzare nu e motivată (Se aud strigăte de aprobare şi desaprobare).

Preş. Just. — N'am nevoe de aprobări. Cine nu vrea să-mi dea ascultare poate să plece.

Garbay. — Deputaţii vă secondează.

Preş. Just. — N'am nevoe să fiu secundat.

Preşedintele declară apoi că lupta muncitorimei pentru votul universal nu va rămâne fără roade şi viitorul va dovedi, că şi muncitorii se află sub scutul legilor.

Budapesta, 11 Octomvrie. Zece minute după plecarea deputaţiunei social-democraţilor a apărut în Camera deputaţilor o deputaţiune a *creştin-socialilor*, compusă din 8 membri puşi sub conducerea deputatului din partidul poporului Iulius Markos. Deputaţiunea a predat preşedintelui Camerei *cererea creştin-socialilor, cu privire la întroducerea votului universal.* Preşedintele Just a declarat că va prezenta această cerere parlamentului.

O catastrofă pe căile ferate ungare.

Budapesta 11 Oct. In apropiere de Budapesta trenul accelerat venind din Belgrad, care trebuia să între la ora 1 şi jumătate în gara de Vest din Pesta, s'a întâlnit şi ciocnit cu un tren de marfă. Ciocnirea a fost groaznică. Maşinistul dela trenul accelerat a fost omorât. *Primul vagon dela acel tren era de clasa I şi ticsit de călători. El a fost complect sfărâmat.* Ciocnirea s'a produs pe un pod de lemn care s'a aprins.

Budapesta 11 Oct. Catastrofa de cale ferată, care a avut loc lângă Budapesta, între staţiile Soroksár şi Erzsébetfalva, nu e atât de mare pe cât s'a crezut. In Budapesta ştirea a produs mare panică întru cât din cauza neapariţiei ziarelor publicul n'a putut avea ştiri precise. Panica a pornit din parlament, unde ministrul de interne a fost încunoştiinţat de către secretarul de stat Szterényi. In cele din urmă s'a putut însă stabili că *nu sunt decât 2 morţi şi 3 răniţi mai grav.* Vinovatul acestei catastrofe este conducătorul locomotivei trenului de marfă No. 932, care a părăsit gara din Budapesta fără a fi împuternicit. Pe teatrul catastrofei au avut loc scene sfăşietoare. De sub ruinele vagoanelor sfărâmate apăreau din când în când oameni plini de sânge cerând ajutor. Până seara morţii şi răniţii au putut fi transportaţi la spital. Ministrul de interne Iuliu Andrássy şi secretarul său au sosit la locul catastrofei.

Budapesta, 11 Oct. Un comunicat al direcţiunii căilor ferate spune că, şeful trenului de mărfuri, şi mecanicul au fost ucişi; 12 pasageri au fost uşor răniţi, trei persoane din personalul trenului au fost grav rănite, iar una mai uşor. Ambele locomotive, un vagon al trenului de mărfuri şi unul al trenului de călători au fost stricate.

Viena, 11 Oct. Impăratul n'a primit eri decât persoane din jurul său. La prânz a mâncat cu poftă. La orele 3 jumătate a fost cercetat de medicul său dr. Kerzl, care a găsit temperatura normală. Din cercetările medicilor rezultă că împăratul suferă de bronchită catarală. Această diagnoză e confirmată şi de o uşoară febră ce s'a ivit spre seară. Aseară monarchul n'a avut poftă de mâncare şi la orele 8 s'a retras la odihnă. Medicii au luat dispoziţii ca de astă seară oamenii de serviciu ai împăratului să petreacă noaptea la patul lui. Deoarece părerea în cercurile Curţei este că starea sănătăţei împăratului nu inspiră îngrijiri, s'a renunţat pentru moment la publicarea de buletine medicale oficiale.

Viena, 11 Oct. Toate ziarele de aseară salută cu simpatie demonstraţia din Budapesta. Ziarul „N. Fr. Presse“ vorbeşte de această demonstraţie într'un articol de fond, arătând că social democraţia ungară organizează acum ca şi social democraţia austriacă demonstraţii pentru cucerirea votului universal. Şansele demonstraţiei ungare sunt mai mari însă ca acelea ale demonstraţiei austriace din Ringstrasse. Introducerea votului universal în Ungaria e un punct din contractul încheiat în Aprilie între coaliţie şi Coroană. In marea demonstraţie din Ungaria se anunţă o clasă care va aduce în viitor mari schimbări în politica Ungariei.

A doua expoziţie de copii

aranjată de »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu«.

I. Programul expoziţiei a 2-a de copii, ce se va ţineà Dumineca, la 13 Octomvrie n. 1907 în comuna Ilimbav.

1. În scopul promovării stărilor igienice şi a îmbunătăţirei condiţiilor de traiu ale poporaţiunii, „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu“, va aranjà Dumineca la 13 Octomvrie n. 1907, în comuna Ilimbav o expoziţie de copii împreunată cu distribuire de premii în bani şi recuisite de lăptat.

2. Expoziţia se va ţineà în ziua amintită, începând dela 11 oare înainte de ameàzi şi până la 2 oare d. a., când va urmà premiarea.

Expoziţia se va ţinea în salele primăriei comunale.

3. La expoziţie de data aceasta se primesc numai copiii locuitorilor din Ilibav cu vârsta dela 6 luni până la 8 ani.

4. Primirea copiilor în expoziţie se face prin comitetul aranjator local, care va publica de cu vreme dispoziţiunile luate. Comitetul poate refuza primirea, însă numai din cauze binecuvântate.

5. Exponenţii (mamele şi îngrijitoarele) sunt îndatoraţi a purtà înşişi grijă de copii expuşi.

6. Se vor distribui premii, în valoare de 170 cor. insclusiv recuisitele de lăptat. La aceste concurge, Reuniunea agricolă cu 130 cor., primăria comunală (din cassa mizerilor) din Ilimbav cu 20 cor.; comuna bisericească gr. or. cu 5 cor.; şi Însoţirea de credit „Raiffeisen“ cu 15 cor.

Premiile să împart între copii şi copile *a*) dela vârsta de 6—12 luni, *b*) dela 1—2 ani: *c*) dela 2—4 ani: *d*) dela 4—6 ani: şi sunt în de câte 10, 4 şi 3 ar.

II. Premiarea.

1. În scopul premiării se institue juriul consistător din domnii: Dr. I. Beu, prezident al juriului, R. Simu, secretar al juriului, membrii comitetului central al Reuniunii P. Lucuţa, I. Chirca, P. Draghits, Dr. Petru Şpan, totodată prezident al expoziţiei, Victor Tordăşianu, Teodor Andreiu, V. Stan, Dr. I. Stroia, Dr. L. Borcia, Nic. Iosif, I. Popescu, O. Steflea, E. Verzariu; apoi d-l Ioachim Muntean, protopresbiter şi d-na; N. Petra-Petrescu şi d-na; Gustav Hanner şi d-na; Ioan Alexandru, paroch şi d-na: Procopiu Marin şi d-na; Mateiu Luca, paroh şi d-na; I. Petrişor, paroch şi d-na; Florian Bologa şi d-na; Valeriu Bonea şi d-na; I. Dragoman, înv.; Ioachim Părău, paroh; medicii: Dr. Nic. Calefariu, Dr. I. Bucur, Dr. N. Comşa, Dr. I. Elekes, Dr. I. Iancu, Dr. At. Moga, Dr. V. Mihu, Dr. I. Popp, Dr. George Prunaş, Dr. M. Grün. Membrii absenţi se vor înlocui prin suplenţi, aleşi din partea celor absenţi.

Impărţirea premiilor se face în mod sărbătoresc la ora 2 d. a. ţiuându-se mai întâi în prezenţa juriului, a comitetului aranjator, a exponenţilor şi publicului întrunit conferenţa: *a*) medicului Dr. Ilie *Iancu* despre Nutrirea şi îngrijirea copiilor sugători“, şi *b*) a medicului Dr. I. *Beu* despre Îngrijirea copiilor după înţărcare.

Copiii premeiaţi se vor cântări, măsurà şi fotografia, iar secretarul juriului compune un raport special asupra expoziţiei şi premiilor. Raportul, subscris de prezidentul şi secretarul juriului, se păstrează în archiva Reuniunei şi să publică prin ziare.

III. Dizpoziţii de premiare.

1. Scopul expoziţiei este mai ales a promova stările igienice şi a lucra la îmbunătăţirea condiţiilor de traiu ale poporaţiunei. Drept aceea să va luà în socotinţă nu atât intenţia vădită de a străluci cu copii anume gătiţi ca exemplare de paradă, ci mai ales hărnicia şi priceperea dovedită la ţinerea în curăţenie a copiilor şi a locuinţelor, îmbrăcămintei,la priceperea dovedită la alimentaţie şi celelalte, cari condiţionează puterea vitală a generaţilor viitoare.

2 Copiii cu înfăţişare inteligentă şi vioi, cei sănătoşi şi fără defecte trupeşti, cei bine hrăniţi şi ţinuţi în curăţenie, cei cu bunăcuviinţă, nefricoşi şi prietinoşi, copii orfani şi din familii mai scăpătate cum şi cei din familii cu copii mai număroşi între condiţiuni egale, vor fi preferiţi.

3. Dacă cutare grupă nu cuprinde copii vrednici de premiat, premiile să pot destinà pentru altă grupă mai bogată. Premiile, cari nu s'ar împărţi, revin Reuniunei.

4. Acelaş exponent nu poate dobândi în aceeaş grupă decât un singur premiu. Faţă cu cel premiat în cutare grupă, concurenţii din altă grupă au întâietate.

Din şedinţa comitetului central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu“, ţinută la Sibiiu în 20 Septemvrie n. 1907.

Pantaleon Lucuţa, prezident. *Victor Tordăşian* secretar.

Bibliografie.

In institutul grafic „*Minerva*“ a apărut **„Popasuri vânătoreşti“** de *Ion Bârseanul* pe 205 pagini formatul octav mare preţul cor. 1.50 bani plus 20 bani porto. Se poate procura prin librăria A. Mureşianu Braşov.

Nestor Urechiă: **„In Bucegĭ“** (Naraţiune) Format octav mare paginĭ 285 preţul 1 cor. 50 plus 20 porto.

Ludovic Dauş: **„Doamna Oltea«** (Mama lui Stefan cel mare) poem dramatic în versurĭ. Musica de d-l D. G. Chiriak. Piesa aceasta s'a jucat pentru prima oară pe scena Teatrului naţional din Bucureştĭ în seara de 19 Noemvrie 1904 la reprezentaţia de gală dată cu ocazia jubileului de 400 anĭ dela moartea lui Ştefan cel mare. Poemul e scris pe 62 paginĭ. Costă 1 coroană plus 10 banĭ porto.

D. C. Moruzi: **„Ruşii şi Românii“** c'o prefaţă de N. Iorga. Preţul cor. 1.50.

N. Iorga: **„Negoţul şi meşteşuguiler în trecutul românesc“**. Preţul cor. 2.50.

„Doamne ajută-ne“. Schiţe din popor de *Romulus Cioflec*, à 2 coroane plus 10 bani porto. A se procura prin librărai A. Mureşianu.

Al. I. Odobescu opere complete. Vol. I. Pagini 360. Preţul Lei 1.50.

„Călăuza staţiunilor balneare“ de *Aurel Scurtu*. Preţul 1 cor. 50 fil. plus 20 banĭ porto.

Reuniunea

învățătorilor români gr. cat. din archidieceză.

De lângă Mureș, Sept., 1907.

In partea a VI a raportului aminteşte comitetul central despre „Organul reuniunei" următoarele:

»Reuniunea a continuat și în anul expirat cu edarea „Foaiei Școlastice", organul ei. Şi îi vine greu să spună dela acest loc, că învățătorii noştri mare parte nu vrea să înțeleagă de ce mare însemnătate este o revistă pedagogică; nu vrea să știe ce servicii mari ar putea face învățământului nostru poporal primar, ba chiar învățătorilor înșiși sprijinindu-o în deajuns. Indiferentismul celor mai mulți e o dovadă, că nu sunt pătrunși de necesitatea cultivărei mai departe. Nepăsarea lor numai onoare nu aduce dăscălimei din archidieceză."

Mari și grele osânde la adresa învățătorilor! Asta priveşte fireşte numai pe cei indiferinți față cu prosperarea organului nostru; esceptiune fac acei mulți dintre ei, cari intelectual și material sprijinesc foaia, abonându-o regulat și colaborând la ea, făr' de a aștepta recompenzarea bănoasă a fatigiilor lor.

Mult ar augmenta numărul abonenților publicarea lor în numerii organului; — cum s'a uzitat asta la începutul anului, — dar dela un timp mai îndelungat nu mai cetim nimica despre lista celora, cari s'au achitat abonamentul lor; dacă ar urma Redacțiunea cu publicarea solvirilor regulate, am avea un registru public despre abonenții solvitori; ba am putea cere dela Redacțiune, ca să publice și numele acelor învățători singuratici, cât și a Senatelor școlastice parochiale, cari au primit foaia regulat, fără a fi achitat prețul ei și prin faptul acesta necorect au daunat interesele materiale ale reuniunei noastre; căci aceasta în loc să folosească capitalul ei în scopurile prevăzute în statute, a fost necesitată a împrumuta sume enorme pentru solvirea datoriilor contrase cu editarea foaiei.

Statul activ al foaiei se compune numai din abonamente restante în suma enormă de 10,009·50 Cor. Starea asta tristă s'a arătat în anul expirat din raportul Redacțiunei înaintat către adunarea generală; de atunci să va fi îndreptat mult starea indicată prin achitarea restanțelor și solvirea regulată a abonamentelor curente.

Adunarea generală a decis sub Nrul 17 *d*, că autorizează pe biroul central, ca pentru incassările abonamentelor restante să se adreseze oficiilor protopopești și dacă acestea n'ar satisface recercărilor lui în timp de 2 luni, să se adreseze Prea veneratului Consistor archiepiscopesc pentru sanarea răului.

Incât și-a îndeplinit biroul central obligământul acesta impus din partea adunărei generale, vom vedea din raportul Redacțiunii, ce va adresa adunărei generale, ce să va ținea în toamna anului curent; ar fi mult de dorit, ca să auzim ceva îmbucurător din raportul Redacțiunei, ca să ajungem odată timpul cel oftat de toți, cum-că organul reuniunei nu numai își poate acoperi spesele sale cu tipărirea foaiei din banii abonenților, ci ca să-și plătească datoria sa avută la fondul reuniunei noastre.

Ca publicul cetitor să vază cum-că P. Ven. consistor cu ce îngrijire părintească să poartă față de interesele bine pricepute ale reuniunei, lăsăm să urmeze tot cuprinsul circularului său din 10 Ian. 1906 Nr. 35/905 adresat, în afacerea sprijinirei organului reuniunei, oficiilor protopopești:

„Din raportul biroului central al „Reuniunei învățătorilor" din archidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș din 14 Dec. 1904 s'a constatat, că multe din școalele noastre, la adresa cărora să trimite „Foaia Școlastică" nu-și plătesc abonamentul; asemenea foarte mulți dintre învățători încă nu-și îndeplinesc datorința lor față de „foaia" din cestiune, deși aceasta li-s'a impus din motive juste deja prin ordinațiunea consistorială din 13 Dec. 1901 Nr. 7149; de aceea reimprospetăm ordinațiunea relativă la abonarea „Foaei Școlastice" și o recomandăm din nou și lăsăm prin aceasta, ca toate autoritățile și oficiile bisericești-școlare, să poarte grijă, ca în preliminariul școalelor noastre să se susceapă prețul abonamentului anual al acestei foi și în fapt să o și procure din cassa școalei, remânând foaia ca proprietatea ei. Cu atât mai vârtos o recomandăm învățătorilor, cărora adunarea generală a „Reuniunei" ținută în 4 și 5 Nov. 1904 a decis să li-se facă favorul de a o putea prenumera cu prețul redus de 4 coroane la an și care preț să-l solvească de odată cu taxa de membru al Reuniunei.

Blaj, din ședința conzist. ținută la 10 Ian. 1905.

Victor, metropolit."

Mureșanul.

Intrebuințările laptelui.

(Urmare.)

Laptele stricat. Avem mai multe feluri de lapte stricat: laptele tuberculos, laptele febril, laptele cu miros neplăcut, laptele apos, laptele cu sânge, laptele verde și dela vacile în călduri; aceste feluri de lapte es alterate cam greu.

Laptele albastru, acru, bălos, galben, roșu, amar etc. ia aceste schimbări, adică se strică, după ce a fost muls.

Să descriem pe fie-care în parte:

Laptele tuberculos. Vacile bolnave de tuberculoză înaintată, dau un lapte de o colorație albăstrue, fără gust, subțire și cu un miros de nădușală; se acreşte repede după mulsoare și chiar în timpul fierberei, câte odată. Untul nu mai are consistența sa normală, ci pare uleios, se râncezeşte repede și cantitatea se micşorează.

Când tuberculoza este localizată în uger, laptele are aproape aceleași caractere ca și cel normal; dar, ceea ce-l face extrem de periculos, sunt microbii tuberculozei ce el conține în totdeauna și cari nu se pot descoperi, de cât în urma examenului microscopic al laptelui și prin tuberculinizarea vitei.

Laptele tuberculos, adică cu microbul ofticei în el, este acel care dă mai des ftizia omului.

Laptele dela vitele tuberculoase, chiar dacă nu conține bacili — căci spuserăm că bacili se observă numai când ugerul este atins de tuberculoză — toxine de oftică cuprinde însă, într'o mare cantitate și sunt extrem de periculoase.

Așa de pildă o vacă are tuberculoză pulmonară. Laptele obținut dela ea nu va avea bacili, ci numai otrăvurile acestora, știut fiind că ori-ce otravă se elimină foarte ușor prin glandele mamare.

Laptele și derivatele sale (brânzeturi, unt, smântână, lapte bătut etc.) încărcate cu toxine, produc turburări în organism mai ales persoanelor atinse de tuberculoză. Aceste persoane, chiar puțin atinse de ftizie, care s'ar fi vindecat dela sine, însă prin acțiunea toxinelor tuberculoase, leziunile se măresc, se înmulțesc și adesea-ori le provoacă o oftică acută și mortală. De aceea este bine, ca, cel puțin odată pe an, fie-care proprietar să dispue tuberculinizarea și examenul minuțios al vacilor sale, scutind dela o infectare sigură, pe toți membrii familiei și pe toți acei care ar consuma un lapte bolnav.

Laptele febril. Vacile atinse de boale febrile, ca: pneumonia, febra aftoasă, hemoglobinuria, etc. dau un lapte îngroșat de flocoane, de globule mucoase, muriforme sau purulente și mai curând sau mai târziu după mulsoare acest lapte întră în putrefacție, exalând un miros infect.

Laptele febril produce perturbațiuni în organism: colici, cefalgii, erupțiuni împrejurul gurei, în gură, în stomac și în intestine, cauzând moartea mai ales copiilor mici.

(Va urma.)

Mijlocul de a produce ouă iarna.

In zilele de 18 și 19 Martie, acest an, s'a ținut la Paris congresul național al industriei laptelui, unde pe lângă chestiunile privitoare la lăptării s'au făcut și comunicări importante asupra creşterei pasărilor.

Având ocaziune să iau parte la ședințele acestui congres, m'am gândit a împărtăși și pe ai noştri cu unele din sfaturile pe care d-l Henri Voitellier, vice-președintele societăței avicultorilor francezi, le-a dat referitor la chestiunea producțiunei ouălelor iarna.

Este știut de toți că găinile ouă pe timp frumos și că toate se opresc a mai oua când vremea se aspreşte. Cu toate acestea, consumațiunea ouălelor este aproape aceeași în toate timpurile anului, astfel că oferta nu corespunde regulat acestei consumațiuni și de aci ridicarea prețurilor în anumite timpuri.

Numai păstrarea, din vremea când se găsesc multe ouă, mai face până la un oare-care punct a mai înfrâna această scumpire a lor, dar păstrarea, fie ea ori cât de perfectă, nu va înlocui nici odată oul natural proaspăt și idealul ar fi de a parveni să facem ca găinile să ouă, aproape tot atâta iarna ca și vara.

După d-l H. Voitellier ajungerea la acest rezultat nu e atât de grea pe cât s'ar părea la început. Intocmai după cum se credea acum câți-va ani lucru cu neputință de a avea pui tineri în luna Februarie și apoi prin ajutorul mașinelor de clocit s'a parvenit a-i avea în tot timpul anului și pe preț destul de ieftin; tot astfel și cestiunea ouărei iarna se poate aduce la un bun sfârșit.

Nu e vorba de vre-un soiu nou de găini, sau de schimbări de soiuri, ci în o îmbunătățire a modului de creştere și îngrijire a pasărilor stă tot secretul chestiunei.

Nu cred să existe vre-un gospodar care să nu știe că vaca dă mai mult lapte, că porcul dă mai multă untură, atunci când sunt mai bine hrăniți și li-se dau anume nutreturi. — Pasările însă, în ori-ce curte sunt oropsite și toți cred că e de prisos ori ce îngrijire.

Ei bine, ele într'adevăr par că n'au nici o grije de această nesocotință a omului, și urmează a trăi mai departe, însă nu mai dau ouă.

Trebue a ști că găina ouă când e sănătoasă. Dar iarna, ea sufere aproape totd'auna de umezeală de vânt, geruri, din causa coteţelor rău făcute — sau de loc — din cauza păduchilor, necurățeniei, lipsa de verdeață și a unei hrăniri nepotrivite nevoilor lor; în sfârșit din șederea în cotețuri prea mici unde din cauza înghesuelii se produce noaptea călduri prea mari. Aceste sunt toate cauzele răului pe cari trebue să le curmăm dacă dorim ca găinile să ouă. Pe lângă aceasta dacă se aleg găinile, ce în mod natural sunt predispuse a oua, se poate a fi siguri de a avea ouă iarna.

De obiceiu, puicile încep a oua, când sunt de 6—7 luni, când au crescut regulat și sunt sănătoase. Une-ori se văd ouând la 5 luni, când sunt scoase mai timpurii, dar aceasta mai rar.

Dacă prin urmare s'ar păstra puicele născute în Mai și Iunie, ele vor oua în Noemvrie și Decemvrie până în Ianuarie. Din această lună apoi începe a oua găinile de anul trecut și astfel vom avea necontenit ouă. In ceea-ce privește găinile ce merg pe trei ani, afară dacă nu sunt de soiuri scumpe, trebue a fi vândute sau tăiate după ce a sfârșit de a mai oua, adecă prin August, Septemvrie când sunt și bune la mâncare și se vând bine. Lucrurile însă nu stau astfel și crescătorul, în dorința de câștig, vinde toți puii eșiți de cu primăvara și el nu-și opreşte pentru prăvălia curței decât pe cei mai târzii și de aici se esplică că ouatul începe tocmai la primvăra viitoare.

Gh. Manolescu,
medic veter., Ilfov.

„Veter."

MULTE ȘI DE TOATE.

Cu ce să trăim ca să trăim mult.

Mai mulți învățați au aflat că laptele acru, care se vinde în România și Bulgaria sub numele de iaurt, lungeşte viața omului, căci are influență minunat de favorabilă asupra corpului. Cu chestia s'a ocupat acum și renumitul profesor Mecinikof, directorul institutului Pasteur din Paris, care a zis că iaurtul are influință extraordinar de bună asupra intestinelor, căci izolează baccillii primejdioși. Un alt învățat, Dr. Mihalow, care a reprezentat anul acesta Bulgaria la congresul de higienă dela Berlin și care cunoaște din experiență imediată influința iaurtului, spune că ceice consumă regulat acest lapte sunt cu mult mai sănătoși și trăesc o viață cu mult mai lungă de cât alții. In Bulgaria se consumă foarte mult iaurt și acolo sunt 3800 oameni trecuți de 100 ani, deși Bulgaria are numai 4 milioane locuitori. In Germania, unde oamenii nu știu ce e iaurtul, sunt numai 71 oameni trecuți de 100 ani, deși Germania are 61 milioane locuitori. Medicii și chemicii din din Paris s'au apucat să analizeze și examineze iaurtul, ca să stabilească în mod științific valoarea lui vindecătoare și întăritoare.

„D-l".

Domnii abonați ai fóiei nóstre, carĭ nu și-au reînoit încă abonamentul sunt rugați a-l reînoi cât mai curând ca sĕ nu li-se întrerupă regulata espedare a diarului.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Librăria editoare H. ZEIDNER Braşov (Brassó).

Fondată la anul 1867. — Cărţi pentru şcoală foarte ieftine — Fondată la anul 1867.

(pentru şcoalele poporale şi medii) — aprobate şi prin păreri distinse recomandate — recomandă librăria H. ZEIDNER, Brassó.

Exemplare pentru învăţători gratis şi franco.

Preţurile estrasului din Catalogul, care s'a trimis astăprimăvară (împreună cu Catalogul pentru piese de muzică „Cântarea înaltă sufletul"), **s'au redus foarte mult,** ce se poate afla în fie-care librărie sau la fie-care comerciant, care ţine cărţile de şcoală.

Cărtile pentru şcoală să pot căpăta în acele locuri de vânzare cu preţuri foarte aprobabile (potrivite).

Domnule învăţător! Prin introducerea cărţilor de şcoală din **editura lui H. ZEIDNER, Brassó** păstraţi părinţilor din comuna D-V, în fie care an multe coroane!

Vă rog să folosiţi anunţul acesta în locul paginelor 4, 5 până la 9 din **„Estras din Catalogul librăriei H. ZEIDNER Braşov,** care l'am trimis astăprimăvară în toate părţile. Preţurile indicate acolo nu mai au valoare, dela apariţia acestui anunţ! Ori şi care librar lifereazâ cu preţurile aceste şi cu condiţii favorabile.

4 Librăria H. ZEIDNER, Braşov—Brassó.

Editură proprie.

Abcdarul ilustrat I-a carte a copiilor, de *St. C. Alexandru*, legat C. —·24

Abcdar nou ilustrat pentru şcoalele primare de ambele sexe, de *D. Dogariu*. Partea I., legată —·30 fil, Partea II. legată C. —·36

Carte de cetire ilustrată pentru şcoal. primar. de *G. Zaharia*. Part. I., leg. 36 fil., II. leg. —·40

Cartea copiilor ilustrată de *St. O. Alexandru* pentru cl. 2 primară, leg. C. —·70 broş. C. —·50

Carte de cetire pentru anii din urmă ale şcoalelor poporale şi de repetiţiune, de *D. Dogariu şi N. Pilţia*, broşată C. 1—. leg. 1·30

Abcdar maghiar, întâia carte pentru deprinderea *limbei maghiare* în şcoal. pop.. de *Fr. Koos şi V. Goldiş*. Ed. V., leg. C. —·40

A doua carte pentru deprinderea *limbei maghiare* de *Fr. Koos şi V. Goldiş*. Ediţia II., legată —·40 fil.

Manual de limba germână pentru şcoal. poporale, de *I. Dorca*, legat C. —·60

Aritmetica de *E. F. Lurtz*, pentru şcoal. poporale, traduse de un învăţător. Partea I. Numerii 1—100. broşat C. —·40
Partea II. Numerii dela 1—1000, ediţ. 2 br. —·70
Partea III. Fracţiunile comune şi decimale practica italiană, etc., broş. C. —·80, leg. C. 1—
Partea IV. Raporturi, proporţiuni, regule de 3 simplă şi compusă etc., broş. C. 1.20 leg. C. 1·60

Aritmetica de *D. Dogariu*, cu numeri întregi, ediţia 2. broşată C. —·50 fil.

Aritmetica pentru anii din urmă ai şcoalei primare, de *I. Dariu*. broşată C. —·70 fil.

Geografia Ungariei de *Dr. Nic. Pop* şi *Vasile Goldiş*. Elemente din Geografia generală pentru şcoalele pop. Ed. IX. cu harta Ungariei colorată. broş. —·50 fil., leg. —.60, cu harta neagră broşată —·40 fil.

Librăria H. ZEIDNER, Braşov—Brassó. 5

Istoria Ungariei şi elemente din istoria generală pentru şcoalele poporale. de *Dr. Nic. Pop şi N. Pilţia*. Ediţia X., cu ilustraţ. broş. 30 fil.

Istoria Ungariei în legătură cu istoria universală, pt. şcoal. pop. de *S. Moldovan*, bros. C. —·30

Elemente din constituţia patriei sau drepturile şi datorinţele cetăţeneşti pentru şcoal. pop. de *Vasile Goldiş*. Ediţia II., legată C. —·30 fil.

Fizica pentru şcoalele poporale cu multe ilustraţiuni, de *D. Făgărăşanu*, legată C. —·60

Elemente de fizică pentru şcoalele poporale, de *I. Dariu*. Ediţia V., legată C. —·60

Chemia anorganică de *I. Filipescul*. broş. 50 fil.

Economia câmpului şi grădinăritul de *G. Moian* broşată 30 fil., legată 40. fil.

Elemente de muzică vocală pentru şcoalele poporale, de *N. Stoicovici*, broşată 30 fil.

Colecţiune de cântece şi cântări biserceşti pe note, pentru şcoalele poporale de *N. Stoicovici*. Partea I. broşată 30 fil.

Cărţi auxiliare pentru şcoalele primare.

Conductor la aplicarea noului Abcdar, ilustrat de *D. Dogariu*, broşat C. —·24

Dicţionar portativ român-german-maghiar de *H. Schlandt*, broş. à C. —·20.
— Ediţia întreagă: român-german-maghiar, german-maghiar-român, maghiar-german-român, broş. C. —·60 în pânză legat C. —·80

Lira şcoalei sau colecţiune de cântece pentru tinerimea şcolară, de un prietin al copiilor. broşată C. —·40

Micul cântăreţ în biserică sau răspunsurile dela Sfta Liturgie de *I. Dariu*, ediţia II. broş. 10 fil.

6 Librăria H. ZEIDNER, Braşov—Brassó.

Micul rugătoriu în şcoală şi acasă de *I. Dariu*, broşat C. —·10

Cântece de irozi la Naşterea Domnului împreunate cu câteva cântări naţionale, broşat 12 fil.

Epistolie a Domnului Isus Christos ce a trimi'so D-zeu din cer, broş. —·12 fil. legat —·20 fil.

Visul Născătoarei de D-zeu împreună cu rugăciuni pentru tot creştinul. br. 12 fil., leg. 20 fil.

Sonorul sau frumos răsunătoarele plânso-cânturi la Mormântul Domnului de *G. Ucenescu*. Ediţia IV. broş. C. —·24

Versurile Naşterii Domnului nostru Isus Christos. Ediţia IV., broşată C. —·12

Caiete de desemn, pentru şcoal. primare şi civile.

Caiet de desemn pentru şcoalele poporale şi civile de *A. Lukáts*. Caietul I. cu 50 de modele. Caietul II. cu 40 de modele. Caietul III. cu 25 de modele, á caietul C. —·16

Caiet de desemn pt. şcoal. de fete. Ediţ. 2. C —·24

Modele pentru caligrafia română în şcoalele primare dupa sistemul profesorului gimn. *A. Lukáts*. şi de *I. Dariu* C. —·20

Caiet de exerciţii caligrafic cu diagonale Nr. 1. şi 2. à . . . . 6 fil.

Modele pentru caligr. maghiară şi germ. C. —·24

Caiete de probă stau la dispoziţie!

Manuale pentru şcoalele medii,

(gimnaziale, reale şi şcoalele civile de fete).

Carte de cetire, pentru clasa I şi II gimn. şi reală, seminare, pedagogice şi şcoal. super. de fete, de *Ioan Popea* revid. de *Dr. Const. Lacea*. ediţ. V, legat în pânză . . . . C. 2—

Gramatica limbei române, pentru clasa I şi II gimn. etc. de *N. Bogdan*, broş. C. 2—, leg. 2·40

Librăria H. ZEIDNER, Braşov—Brassó. 7

Curs sistem. de gramatica limbei române întocmit pentru şcoal. secundare după cele mai nouă recerinţe ale instrucţiunii de *N. Pilţia* revăzut de *Nic. Sulică*, prof. gimn. Ediţia IV. volumul I. (Etimologia) broşat . . . C. 1·—

Curs de limba maghiară pentru şcoal. gimn. etc. prelucrată după Toepler de *P. Budiu*, prof. gim., broşat C. 1·20, leg. în pânză C. 1.80

Manual de limba maghiară pentru cl. I-a gim. etc, de *N. Bogdan*, pr. g., broş. 1—, cart. C. 1·20 pentru clasa II-a, broş. C. 1·—; pentru cl. III-a, broşat C. 1·20; pentru cl. IV-a broşat C. 1·40

Gramatica elementară a limbei germane cu deprinderi de tradus germane şi române vîrîte printre regule şi cu vocabulele de *I. Maxim*. prelucrată de *N. Pilţia*, broşat C. 1.30 legat în pânză C. 2·—

Sintaxa limbei germane, întocmită pentru cl. super. ale şcoal. medii de *N. Pilţia*, broş. C. 1·—

Gramatica latină pentru cl. I şi II gim. prelucrată după sistemul lui H. Perthes de *P. Budiu, Iosif şi A. Bârseanu*, broş. . . . . C. —·50

Carte de cetire latină, pentru cl. I-a gimn de *P. Budiu, Iosif şi A. Bârseanu*, cu vocabular broşat C. 1·20; pentru cl. II-a gimn. cu vocabular broşat C. 1·60

Esplicări la cărţile de limba latină, pentru cl. I şi II gimn. de *P. Budiu, Iosif şi A. Bârseanu*, broşat . . . . C. —·50

Sintaxa limbei latine, pentru cl. III şi IV gim. de *V. Goldiş*, prof. în pens. broşată C. 1·60

Curs complet de limba franceză de *A. Vlaicu*. metoda I. Fetter. Partea I şi II, broş. 1·60 partea III, C. 1·60; partea IV. . . . . C. 2·—

Grammaire française, de *A. Vlaicu*, broş. C. —·60

Geografie, pentru şcoalele medii. după D. Laky de prof. *D. Făgărăşianu şi S. Moldovan*. Tom. I. Regatu Ungariei, ed. 2-a ilustr. leg. C. 2·—

Librăria H. ZEIDNER, Braşov—Brassó. 8

Geografia, pentru şcoalele medii, după D. Laky de *D. Făgărăşianu* şi *A. Bârseanu*. Tom. II. Europa fără de reg. Mării-Mediter. broş. C 1·— Tom. III. Asia, Africa, Australia şi America, legat C. 2·—

Curs elementar de botanică şi zoologie, pentru clasele inferioare etc. de *G. Chelariu*, partea II. broşat C. ·2—

Istoria universală, pentru şcoalele sec. de *V. Goldiş*. Vol. I. Ev. vechiu, broş. C 1·50; leg. C 2·10

Aritmetica, de *F. E. Lurtz*. Partea III. fracţiunile comune şi decimale, practica italiană regula de trei simplă şi compusă etc. broşat C. —·80 legat C. 1—. Partea IV. Raporturi, proporţiuni, calculul societăţii şi câteva alegaţiuni. Terminul mediu, interesele compuse, calcularea facturilor, discontului, a hârtiilor de stat, a acţiilor. Purtarea şi inducerea contului curent, contabilitatea industrială etc. broşat C. 1·20, legat în pânză C. 1·60

Cărţi auxiliare şi diverse.

Dicţionar german-român, pentru şcoală şi conversaţiune de *Th. Alexi*, 5 ediţ. broş. C. 3·60
— **român-german,** 2 ediţ. prelucrată şi complectată. S'a aplicat în parte ortografia Academiei Române dela 1904, esclusiv cea mai nouă ortografie germană, broş. . . . . . . C. 4·50
Amândouă părţile legate într'un volum elegant în piele C. 10·—

Caractere morale, esemple şi sentinţe de *Ioan Popea*, profesor, broşat C. 2·—

Încercări în literatură, de *I. A. Lăpădat*, br. —·50

Despre metrii în poeziile lirice a lui Horaţiu, de I. *Lengeru* broşat C. —·20

Instrucţiuni poporale, despre **datorinţele şi drepturile de dare,** de *W. Niemandz*, broşat C. —·60

Bucătăreasa naţională, carte de bucate cu 1465 de recepte, de J. C. *Hinţescu*, broş. C. 1·60

Păţăniile mult cercatei Griselde, istorioară morală prea interesantă, de *Hinţescu*, broş. —·12

Mănunchiu de flori, Colecţie de poezii şi cântece vechi de *Nic. Oancea*, broşat C. —·20

---

774. Sz.
1907. vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a brassói kir. járásbiróságnak 1907 évi Sp. I 850/4 számu végzése következtében Dr. Stravoiu Sándor, ügyvéd által képviselt Miklós Mátyás javára Adám Ferencz és neje ellen 55 Kor. 55 f. s jár. erejéig 1907 évi február hó 18-n foganatositott kielégitési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 600 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: házbutorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a brassói kir. járásbiróság 1907-ik évi V. 313/4 sz. végzése folytán 40 kor. 47 fill. hátr. tőkekövetelés, ennek 1907 évi julius hó 30 napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódij és eddig összesen 10 kor. 40 filérben biróilag már megállapitott költségek erejéig, Brassóban malomárok a 11 szám alatt leendő megtartására **1907 évi Oktober hó 24-ik napjának délelőtti 11 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ia értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóségokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árveres az 1881 évi LX. t· c. 120 §. értelmeben ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Brassó, 1907 évi Oktober hó 6-napján.

Tanko János,
kir. bir. végrehajtó.

1—1.

Carne de berbece

Klgr. 36 cruceri

se află de vânzare în măcelăria VASILE OLTEAN, Braşov, Târgul Cailor 13.

[3026,2—2.]

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.
Din 11 Octomvrie 1907.

Mesura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	22	—
„	Grâu mijlociu . . .	20	—
„	Grâu mai slab . . .	19	—
„	Grâu amestecat . .	18	—
„	Secară frumósă. . .	17	—
„	Sĕcară mijlociă. . .	16	—
„	Orz frumos	9	—
„	Orz mijlociu. . . .	8	—
„	Ovĕs frumos. . . .	7	—
„	Ovĕs mijlociu . . .	6	—
„	Cucuruz	9	—
„	Mălaiu (meiu) . . .	10	—
„	Mazăre.	19	—
„	Linte	36	—
„	Fasole	14	—
„	Sĕmênţă de in . . .	20	—
„	Sĕmênţă de cânepă .	19	—
„	Cartofi.	2	—
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	1	28
„	Carne de porc . . .	1	36
„	Carne de berbece. .	—	80
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt .	40	—
„	Sĕu de vită topit . .	62	—

Se caută
un tinăr absolvent

al şcoalei comerc. sup. Oferte însoţite de Certificate, Actul de botez şi fotografia a se înainta sub **„Practicant"** la Administraţia acestui ziar.

[(3030,2—3.]

ANUNŢ.

Un tinăr român cu praxă de 3 ani în cancelarie notarială, **caută un post** de asemenea rang în vre-o cancelarie notarială pe lângă condiţiuni favorabile. A se adresa la Administraţia „Gazeta Transilvaniei", Braşov.

În 6 zile
la
AMERICA.

Transport de persoane
în
TOATE PĂTURILE DIN LUME.

Cereţi clarificări şi îndrumări.
E de ajuns carte postală.

Răspundem româneşte.

FALK et Comp.
Secţia românească.
Hamburg.
Strada Raboisen Nr. 30.

Cântarea înalţă sufletul!

George Dima: Cele mai frumoase composiţiuni de caracter bisericesc şi lumesc pentru cântare şi pian, coruri mixte şi de bărbaţi etc. ale acestui măestru al musicei au apărut la ***H. ZEIDNER*** în Braşov. Catalog gratuit!

În aceiaşi librărie este un sortiment bogat de ***cărţi literare româneşti,*** de utensilii pentru scris şi desemn, deposit de ***hârtie,*** şi despre aceste se află catalog, care se trimite gratuit.

(2805,26—52.)

Nr. 11327/1907.

Publicaţie de licitaţie oficioasă.

În scop de a se încassa contribuţiile neplătite la vreme restanţele de dare, aruncuri, contribuţiune la fondul bolnavilor cercual precum şi darea divină conform dispoziţiilor §§-lor 67—74 din Art. Legi XLIV. din 1883 am ordonat a se ţinea licitaţiune publică pentru vânzarea obiectelor zălogite.

Locul ţinerii licitaţiunei:

In ziua I-a de licitaţie:	Ziua şi oara:	In ziua a II-a de licitaţie:	Ziua şi oara:
In Brassó **Piaţa Francisc Iosif** (Târgul mare, înaintea Depozitului de pompieri)	**La 16 Octomvrie 1907**, dela 9 oare a. m. până la 5 oare p. m.	In Brassó **Piaţa Francisc Iosif** (Târgul mare, înaintea Depotului de pompieri)	**La 17 Octomvrie 1907**, dela 9 oare a. m. până la 6 oare p. m.

Descrierea obiectelor zălogite:

1. Mobile de casă . . . . în valoare de cor. 2500·— f.
2. Obiecte mărunte, service de bucate . „ „ „ „ 300·— „
3. Animale de casă (cai, boi, vaci, viţei) „ „ „ „ 2500·— „
4. Clavir . . . . „ „ „ „ 900·— „
5. Caleascǎ, carě, carě de transport . „ „ „ „ 900·— „
6. Hamuri de cai . . . . „ „ „ „ 300·— „
7. Ciasuri şi icoane . . . . „ „ „ „ 100·— „
8. Maşină de sfredelit, ilcu ş. a. . . . „ „ „ „ 192 — „

Condiţiile de licitaţie:

1. În ziua I-a de licitaţie se vor pune în vânzare toate obiectele zălogite, al căror preţ nu trec peste 100 cor. vânzându-se în orice caz şi sub preţul de estimare, dacă se vor oferi pe ele cel puţin $^3/_4$ din preţul de estimare.
2. La a II-a zi de licitaţie se vor vinde toate obiectele zălogite fără considerare, dacă se ofere pe ele chiar mai puţin ca $^3/_4$ parte din preţul de estimare, putând a le cumpăra acela, care a oferit mai mult.
3. Preţul de cumpărare are a se depune îndoit în bani gata.

Brassó, în 7 Octomvrie 1907.

(2025,2—3.) Oficiul de dare orăşenesc.

Abonamente la **„Gazeta Transilvaniei“** se pot face ori şi când pe timp mai îndelungat seu lunare.

La tipografia şi librăria A. Mureşianu se află de vêndare următórele:

Cărţi literare apărute din ediţia „Minerva, Bucurescĭ.

N. Petra-Petrescu. **Ilie Marin**, istorióră pentru tinerime, localisată după nemţesce. 193 pag. . Preţul cor. 1.50

Vasilie Pop, **„Domniţa Viorica“** roman. Preţul 2 cor. (plus porto banĭ) 20

M. Salodeanu. **„Floarea Ofilită“**, roman. Preţul 2 cor. (plus porto banĭ 20

Ştefan Iosif, **„Credinţe.“** Poesii à cor.) 1.5

Em. Gârleanu-Emilgar, **„Bătrânii“**, schiţe din viéţa boerilor moldovenĭ 1.50

Eugeniu Boureanul. **„Povestiri din copilărie“**. Preţul à . . . cor. 1.50

M. Eminescu, **Poesii postume“**, ediţie nouĕ, 263 pag. cu note. Preţul c. 1.50

N. N. Beldiceanu. **„Chipurĭ dela Mahala“** Conţine 305 pag. Preţul cor., 1.50

Ion Manolache-Holda. **Feţe,** *portrele schiţe şi nuvele,* ediţie I. 316 pag. Preţul Lei 1·50

Il. Chendi. **„Fragmente“**. Un şir de interesante articole (informaţiuni literare), şi sunt o continuare a volumelor „Preludii“ şi „Foiletóne“ scrise. 246 pag. Preţul . . . . Lei 2.50

»Romana«

este titlul broşurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureşianu, cu descrierea şi esplicarea dansului nostru de salon.

„Romana“ dans de colónă în 5 figurĭ. *Descrisă şi esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o întroducere („în loc de prefaţă“,) de *Tunarul din Dumbrău*, Popa. — Tipografia Aurel Mureşianu, Braşov 1903.

Broşura este în cuart mare, hârtie fină şi tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei“ cu esplicări) şi costă numai 2 cor. 50 banĭ (plus 5 banĭ porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se póte procura de la tipografia A. Mureşianu, Braşov.